Ч. 268 (15.069. Львів, пятниця 2. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
„ Банку Чеських Лягіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
четвертрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.



## Рудольф Беран творить новий федеральний уряд.

В середу вечором ген. Сирови відвідав президента Еміля Гаху та зголосив димісію свого уряду. Президент приняв димісію та попросив Сирового тимчасово виконувати урядові функції, доки не утворить нового уряду Рудольф Беран, що дістав цю місію від президента.

Як відомо, Беран є головою партії національної єдности.

## Протифранцуські демонстрації в Італії.

В середу пополудні відбулись у Римі протифранцуські демонстрації. Велика юрба домагалась, щоб Франція віддала Італії Ніццу, Корсику і Туніс.

### МІНІСТР ЧІЯНО ПРО РОЛЮ ІТАЛІЇ ПІДЧАС ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ КРІЗИ.

Мін. Чіяно виголосив у палаті послів промову, в якій м. ін. обговорив ролю Італії підчас чехословацької крізи та мотиви італ. мобілізації та згадав ол приязні взаємини з Англією.

Після його промови дійшло до протифранцуської демонстрації; посли вигукували: „Туніс, Корсика!"

### ФРАНЦУСЬКИЙ АМБАСАДОР У МУСОЛІНІЯ.

Мусоліні приняв у приявности мін. Чіяна французького амбасадора Франсуа Понсе та розмовляв з ним пів години.

### МУСОЛІНІ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО ЛЬОНДОНУ?

У римських урядових колах беруть під увагу, що Мусоліні виїде з Чіяном до Риму, щоб зревізитувати Чемберлена, який вибирається в січні до Риму.

## Загадкова димісія басарабського корпусного командата.

Як подають урядово з Букарешту, уряд усунув іменованого перед кількома днями командата басарабської корпусної округи Антонеску, що був міністром війни в уряді Гоги. Він нарушив свої урядові повновласти, маніфестуючи назовні свої політичні погляди недозволеним способом".

АТЕ припускає, що Антонеску виявляв симпатії до „залізної гвардії".

### УБИВСТВО КОДРЕАНУ — ЦЕ „ОСТАННІЙ АКТ ЛІКВІДАЦІЇ ЗАЛІЗНОЇ ГВАРДІЇ".

Як подає агенція Радор, румунська преса коментує убивство і смерть Кодреану й товаришів як „останній акт ліквідації колишньої „залізної гвардії". Преса підкреслює, що більшість молоді не солідаризується з терором. Уряд заопікувався студентством, дав йому багато стипендій, тепер робить поважні зусилля, щоб зліквідувати безробіття серед інтелігенції.

### „ЗБЕРЕГТИ ЛАД ЗА ВСЯКУ ЦІНУ".

Всі румунські станиці жандармерії дістали гострі інструкції, щоб зберегти лад за всяку ціну. Жандарми можуть стріляти до терористів, не попередивши їх.

Sygn. akt. VI. 1. Pr. 644/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie następującym: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. dr. J. Locker i S. O. W. Boczar w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „DIŁO" z daty Lwów, dnia 15/XI. 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 644/38 z daty na posiedzeniu niejawnym w dniu 21. listopada 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14. XI. 1938 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Diło" nr. 253 z daty Lwów 15. XI. 1938 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Cywilne nasełenie Karpatśkoji Ukrainy wyłowluje systematyczno dy[illegible] ich", a) w ustępie od słów „cze[illegible] do słowa „kordon" b) w ustępie od słowa „Zokre[illegible] do słowa Kordonu" 2) w artykule pt. „Prometeizm [illegible] hałyćkych ukraińciw" w ustępie od [illegible] pidhotowy" do słów „nad Dniprom". 3) w artykule pt. „Szczasne i mynule" w ustępie między słowami „Prawda" a słowem „dowodytała", 4) w artykule [illegible] - europejska polityka i Karpatśka Ukraina" w ustępie między słowami „zminiały Ky[illegible]" a słowem „dali". 5) w artykule pt. „U wyzwoleno[illegible]" w ustępie od słów „A..zst" do słowa „bag[illegible]" — znamiona przestępstwa ad 1) art. 170 kk. ad 2. 3) 4) zbrodni z art. 154 § 1 i 2 kk. ad 5) z [illegible] kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. [illegible] bezpodstawnie i świadomie fałszywy [illegible] tego rodzaju działalności polskich [illegible], które może zaniepokoić ogół publiczny ad 2) 3). 4) propagują ukraińskie nacjonalistyczne separatystyczne. Wzmianka ad 5) [illegible] obec z R. P. zawiazanymi [illegible] i przedsiębierze przeciw temu państwu wrogie działanie zdolne narazić Polskę na zerwanie stosunków dyplomatycznych. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący Ł. Malicki wr. Protokolant mr. Barabolak wr. Za zgodność wz. Koll, kier. sekr.

VI. 1. Pr. 655/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział VI. karny w składzie Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. O. dr. Locker i dr. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów dnia 16. XI. 1938 do sygn. VI. 1. Pr. 655/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 listopada 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15. XI. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Diło" nr. 254 z daty Lwów 16. XI. 1938 zawierającego w artykule pt. „Zapowidajetsia nowyj period polśkoji polityky" w ustępie od słów „Ale Polszcza" do końca artykułu, znamiona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 182 Dzpp. nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) nie uwzględnić wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskaty w artykule pt. „Zaczynajmo praciu wid osnow" jako przypiszczyty" i konfiskatę tegoż uchylić. Uzasadnienie. Ad. A) Ustęp pod A) w sposób tendencyjny i świadomie fałszywy mogący zaniepokoić ogół publiczny przedstawia sytuację polityczną Polski. Według §§ 487, 489 493 pk. oraz §§ 3 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Ad. B) W ustępie pod B) wymienionym niedopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. — Przewodniczący Malicki wr. Protokolant Barabolak wr. Za zgodność wz. Koll kier. sekr.



## Інтерес держави.

Львів, 1. грудня 1938

Повний текст декрету „про охорону деяких інтересів держави" появився у „Ділі" позавчора (ч. 266 з 30. XI.); сьогодні дозволимо собі звернути увагу на ті його точки, які мають суто політичний характер і при ригористичному стосуванні можуть зробити цілий переворот у громадському житті держави. Досить сказати, що в польській пресі вичитали ми думку, що цей декрет багато поважніший, строгіший і з погляду громадянських свобід небезпечніший, ніж навіть декрет пресовий. Із доривочних розмов з деякими польськими послами та журналістами у соймових кулюарах зараз у першому дні відкриття нової каденції сойму — можна було зміркувати, що ніодин інший декрет не буде підданий такій критичній аналізі, як саме цей, дарма, що оперує таким арґументом, як інтерес держави, який розброює кожного польського патріота, зокрема такого, що найшовся у посольських рядах нинішнього сойму.

Як при розгляді пресового декрету, так цього мусимо згори зазначити, що ніхто не може мати ніяких застережень проти деяких його постанов, як напр. проти страйків у військових фабриках і майстернях, чи проти хабарництва або платного посередництва за виробловання посади (процес Паралєвичевої і Фляйшерової!). Залишаємо на боці статті, що торкаються боротьби зі страйками та льокавтами (цікаво, що в декреті нема ні слова про т. зв. окупаційні страйки і їх заборону) та про приписи з ділянки міністерства фінансів (підривання тривкости валюти і довіря до неї). Таксамо окрему катеґорію творять загострені приписи про поліційний нагляд, що його можна простягнути над одиницями, які були засуджені за державний злочин: у часах національно-політичної боротьби та численних політичних процесів (хоч формально, у буквальному сенсі, карний закон не признає поняття „політичного" проступку чи злочину) — 14 стаття нового декрету може стати джерелом найприкріших життєвих труднощів для численних громадян, які вже свою вину відпокутували у вязничних мурах та може саме хотілиб відійти від усіх таких справ. Це все — кажемо — ті статті декрету, яких ми тут ближче аналізувати не будемо.

Але ось є статті 5. і 6. Перша з них звучить: „Польський громадянин, що у звязку з політичною діяльністю у польській державі приймає від особи, яка діє в користь чужого уряду, маєткову користь для себе або іншої особи чи лише її обіцянку або теж домагається такої користи — підлягає карі вязниці". Ця точка торкається так званих чужих агентур і коли річ іде про вислуги чужим інтересам (та ще й за гроші) — все в порядку. Але іншого характеру дістає та точка у звязку з черговою: „Польський громадянин, що входить у порозуміння з особою, яка діє в користь чужого уряду або міжнародньої організації, з метою

шкодити польській державі — підлягає карі вязниці". Таким робом напр. можнаб підтягнути під поняття „порозуміння з особою, що діє в користь чужого уряду" — кожну розмову з якимнебудь чужинецьким журналістом, який — як патріот чужинецької нації та громадянин чужої держави — мусить, очевидно, дбати про свій національно-державний інтерес. Однак тягар тієї статті у словах „з метою шкодити польській державі". І тут саме „заковика": на тлі інтенції таких звязків („порозуміння") і на тлі дефініції, що саме творить „шкоду держави" — можуть виринати найбільші суперечности й конфлікти між громадянами та владою, що потягатиме їх на підставі цього декрету до відповідальности. Можуть тут теж виринати поважні конфлікти з почуттям професійно-журналістичного обовязку, який каже орудувати тільки правдою і тому в розмові чи листуванні з кожною людиною, поляком чи чужинцем, інформувати його про правдиві речі. Знаємож зі щоденної практики, що не про всі факти вільно писати, хоч їх правдивости ніхто не може оспорювати: одні стоять на становищі, що оголошування їх принеслоб саме добро державі, хочби тому, що може запобіглоб повторенню таких фатів: влада стоїть на становищі, що таке оголошення — це шкода для держави, бо може викликати прилюдний неспокій...

Поширення і поглиблення таких сумнівів маємо у статті 11: „Хто прилюдно поширює вістки, що мусять спричинити болючу шкоду інтересам держави або ослабити оборонного духа громадянства або теж обнизити повагу начальних органів держави — підлягає карі вязниці до двох літ і гривни". Тут уже виразно бачимо, що річ іде про писане або друковане слово і тому ця стаття є ще дальшим загостренням приписів пресового декрету. Наводимо буквально цитат з несконфіскованого варшавського „Куріера Польского": „Боїмося, що саме цей дуже широко й загальниково зредагований параграф декрету стане джерелом нещастя і терпінь для всіх. Поняття „прилюдно" є дуже простяжне. Воно обхоплює віча, збори, пресу, друки, відозви, але також залізничий вагон, каварню, цукорню, ресторан, трамвай, театр, кіно, крамницю, фабрику, варстат праці. Розмова, ведена на всіх тих місцях, може бути признана за „прилюдну". Донощицтво, шпіцлівство, провокація може стати тут насущним хлібом населення. Поляки мусіліб замінитись у німий нарід, щоб оминути наслідків можливого, досить необережно сказаного слова. Ось чому повинноб здаватися, що одним із перших діл нового парляменту повинна бути новелізація декрету про охорону деяких інтересів держави".

Та вже небувалу досі новину вводять два параграфи 13-ої статті декрету, які творять обмеження і санкції для радіослухачів: декрет передбачує розпорядок міністерства внутрішніх справ, що забороняє „публично" слухати авдицій з означених радіовисильних стацій. І знову прийдеться тут мати до діла з інтерпретацією, що значить „у публичному місці" або „в більшому гурті осіб" (навіть у приватному помешканні?!). Коли одночасно приймемо під увагу специфічний характер політики авдицій Польського Радія (наприклад львівські авдиції в справі Закарпаття чи з нагоди 20-літніх роковин польсько-українських боїв), то можна собі уявити, що значить для міліонів громадян непольської національности обмежувати їх свободу при слуханні авдицій закордонних радіостацій.

Інтерес держави — це велике слово. І тому не слід його вживати надто часто, у надто ріжнородному стосуванні, та ще й тоді, коли відразу насуваються сумніви, чи правильно тут ужито того вислову. На сторожі інтересів держави стоїть уряд та всі підчинені йому органи влади. Але сам той факт, що уряди зміняються і — буває — новий уряд цілком інакше розуміє інтерес держави, ніж його попередник, сам той факт, що у кожній державі (громадянстві) зударяються ріжні політичні програми та світогляди, свідчить, що нема одної тривкої і незмінної дефініції, що саме є добром держави, що є її інтересом. Що й казати, коли річ іде про державу, яка не є однородно національною і яка (за текстом конституції) є „спільним добром усіх громадян", при чому між ріжними групами громадян істнують найповажніші і суттєво найбільш суперечні концепції державного устрою та державної внутрішньої і закордонної політики, підтримувані аргументом „інтересу держави". Приклад: українці вважають, що не тільки в їх односторонньо-українському національному інтересі, але й загальному інтересі польської держави лежить впровадити для земель з територіяльною українською більшиною (на тих землях з українською більшістю) автономію, — частина польського громадянства вважає таку вимогу мало не державною зрадою! Ми стоїмо на становищі, що в інтересі держави є, щоб кожний громадянин був характерним патріотом своєї нації, привязаним до рідної мови та віри батьків, бо з сильних характерів громадян складається сила держави. Але знаємо, що такий погляд мусить доводити до розмежовування поняття „нація" і „держава" та до устійнювання меж, де інтерес обох цих понять збігається і де розходиться. Це ціла велика проблема, якої ніяким робом не розвязує така загальникова формула, схоплена в одному реченні, як її представляє 11-та стаття декрету „про охорону деяких інтересів держави".

І тому ми глибоко переконані, що саме в інтересі польської держави є новелізувати той декрет.

Ч.

# Як писати про політику - за нового декрету.

Пишу цим разом на пробу, щоб переконатися, чи можна погодити свобідну думку з друкованим словом — під новим пресовим декретом, бо ось люди роблять багато крику, а то — мабуть — нема за що лякатись, тільки треба спокійно і по правді писати.

Мені нагадалось, як свого часу написало було „Нове Зеркало":

„Тихо діти — не кричіть,
Нате вам митрополіт!
Нате вам еще й владику,
Лиш не робіть много крику!"...

Було це мабуть з нагоди покликання першого нашого епископа на владичий престіл до Станиславова, на що десятками років чекало наше громадянство.

А ось тепер усі наші громадяни займаються питанням, політичною новиною: від кого залежить доля Карпатської України чи Руси? Та ця проблема подобалася не тільки українцям, але й нашим полякам, бо ось недалечко від нас гарна країна і збирає охота дещо сказати. Тай треба признати, що цю проблему найдокладніше проаналізувала польська преса. Ось хочби взяти в руки: „Слово Народове", яке в числі 317-ім виразно заявило, що не треба тратити слів, щоб виказати, що віденський арбітраж створив на південь від Карпат: „політичний дивоглад, що скривдив не тільки словаків і русинів, але й мадярів і Польщу!"... Розуміється, кривда [illegible] усім!

І тут знову нагадується мені вислів одного з найповажніших польських політиків: маршала Станислава графа Баденього, котрий привселюдно сказав був, що коли арбітраж нікого не вдоволяє, то видно, що він справедливий...

Але подія подією, що Закарпатська Русь [illegible] лишається при Чехословаччині у федерації [illegible] хоче називатися Карпатською Україною, щоб покінчити спори і боротьбу на тему: русинів, руснаків, русских та інших настоящих і ненастоящих прізвищ.

КАРЛО ЛЕРБС.

# ДОЛЯ МИСТЦЯ.

Одного маляря, що по довгій і пристрасно впертій праці дійшов раптом серед безславних буднів до глибокого признання та вже навіть усміхався на вістку, що його стали вважати пробоєвиком нового напрямку, стрінула важка доля. Він викінчив саме великий образ, що був призначений на „виставу наймолодшого мистецтва" та дуже журився, щоб той образ відставити із своєї робітні. Коли носії постогнуючи потащили образ і зникали вже за сходами, він стояв нагорі веселий, з люлькою в кутику уст та глядів їм услід. Величезна заслона з полотняних повязаних завоїв, що саме зникала за вуглом, — це була сума переведених у важкій праці годин, образ вічного шукання, болючого напруження, розпучливого приниження та головокружної розкоші — вона скривала в собі сповнення туги та давала запоруку остаточного підему вгору. В його серці загорілось одне бажання і він хотів збігти сходами вділ. Тоді посковзнувся і впав коміть головою; та заки ще потахло сонячне почування перемоги, він уже лежав знівечений під ступнями.

А коли по довгій хоробі тяжкого струсення мізку нібито виздоровів, показалося, що цей, якби злобно наперед обрахований упадок скалічив усю його життєву тугість. Німий та оглухлий, нездатний до ніякої праці, він куняв у своїй робітні і тільки тоді тремтів від зворушення, як його хотіли з любого місця віддалити, або як хотіли там щось переставити. Аж після цього залишали його кревняки, яких він збагатив, у супокою і остаточно цілком про нього забували. Коли не лежав тихо в ліжку, або бездушно глядів на палітру, яку перед ними тривожно ковав кида» тяжкою рукою на папір поплутані лінії, відтак розкидав під стіл картки. Пять літ не чув ніхто від нього одного розумного слова.

Але одного дня, коли він неспокійніше, як звичайно, ходив по робітні — а ходив поволі і злегка бутав головою — впав його безвольний погляд на „Ранній Часопис", що випадково лежав на його столі та прилип на відбитім товстим друком оголошенні: „Вистава". Глядів довгу хвилину, і тьмяна полуда його очей звільна оживала і чогось шукала, начеб він зачав над чимсь призадумуватися, начеб зпід руїн його думок уставав давно присипаний живий світ. Повільним рухом потягнулася рука кілька разів по чолі; нагло обернувся, рушив до стіни кроком, що нагадував рух пробудженого голинника, взяв свій запорошений капелюх з вішала і вийшов.

Непомітно зійшов сходами вділ і вийшов з дому. Не гаючи ні хвилини, пішов просто з дивною скорістю, трапив на дорогу до виставової палати і ввійшов до будинку. В натовпі відвідувачів, де між звичайними гістьми з кращого світу були деякі дивно одягнені люди, з незвичайним виглядом, ніхто на нього не звернув уваги тай і ніхто був би не пізнав у сухорлявому, сивобородому й пожовклому чоловікові колишнього гордого, самопевного і славного мистця. Якийсь час він блукав мовчки по кімнатах, де якийсь критик мистецтва намагався представників найновішого напрямку перевершити палкими заявами; але з цього клекоту не доходила ніяка сила до його збудженої душі. Так він прийшов остаточно в ті спокійніші місця, де висіли твори певного значіння в охолодженому, чистому повітрі; і той самий упертий гін, що походив з невідомих, темних глибин і допровадив його аж сюди, привів його перед його останній великий твір, що його тут поміщено.

Про те, що було далі, довідаємося з оповідання одного мудрого і поважного чоловіка, [illegible] саме в тій хвилині стояв з приятелем перед [illegible] образом. Розмовляли напружено про вічне [illegible] роджування людського самопочування, що [illegible] го стверджує та заперечує постійний [illegible] зміни... При цьому він запримітив, що біля [illegible] го станув невеличкий, старший панок, одягнений не по джентельменськи, а якось так, як [illegible] буває у сліпих людей та почав також оглядати образ. Але лице чужинця впало йому в [illegible] пригадало одного хворого, що при збудженні з гарячки старається з трудом відшифрувати та впорядкувати в голові все те, що довкола бачить. Так цей дивний чоловік схилився [illegible] табличкою з імям, що була прикріплена до образу. Була це металева плитка, що у [illegible] нені від інших записаних паперових табличок у кімнаті наймолодших, за роком уродження маляря мала ще порожнє місце, призначене на рік його смерти. Нагло спалахнуло лице [illegible] жинця від страшної свідомости. З тяжким [illegible] гоном він повалився на лавку і зарив лице в шовкову подушку.

Коли обидва збентежено над ним схилилися, помітили в зворушенні, як із тієї руїни [illegible] мувалися їм колись знані риси майже забутого лиця. Але в очах, що все ще [illegible] діли на образ, вони побачили в [illegible] скорій черзі процес велитенського переживання страшної свідомости — і [illegible] бунт проти долі, що в цій годині [illegible] зняла що раз усю заслону. А далі [illegible] страх і ласка якоїсь невимовно глибокої [illegible] тание розблисклої свідомости, що [illegible] кілька сердечних ударів високим, [illegible] мим, з опісля нагло запалася в [illegible] навіки для людських очей...

Перекл. [illegible]

—o—

Апостольська Столиця заіменувала вже епископа **Діонізія Нярадія** апостольським адміністратором Карпатської України з осідком у Хусті. Цей достойник наладнає поправді релігійні відносини і так підуть далі при Божій помочі справи господарського значіння, культури і політики, що своїми звязками наближаться також до найближчої сусідки Польщі, коли вона захоче підтримати здоровий розвиток молоденької України.

Ми знаємо, що там покищо: гори, анальфабетизм, господарські злидні і до того баламутять нарід, щоб вертався до мадярів, але знаємо також, що там є природні скарби землі у тих підкарпатських горах і долах, як також добра воля тамошнього народу братися до праці власними силами на свою кращу долю та добра воля провідників, що навчилися працювати з народом і для народу.

Тому ми по щирости бажаємо, щоб ці гори і верхи перемінились у швайцарський краєвид — зелемінь із заможним народом, що власним промислом добуває гаразд, волю і мир. Бажаємо щоб той добрий нарід заспівав нову пісню:

Ой верше, мій верше, мій зелений верше,
Вже ми ліпше буде, як ми було перше...

А з цього певно не вийде ніяка небезпека для мира в Европі, ані для Польщі, бо-ж уже прийшов час, щоб **усі славяни стали добрими братами!**

І тоді вже не треба буде нас посилати поза врата декрету, на строгі кари... **К. Левицький.**

## З польської преси.

# Відгомін польсько-совітського порозуміння.

Ендецький **„Варшавський Дзеннік Народови"** так оцінює відному польсько-большевицького порозуміння:

„Отож — скажемо на закінчення — на тлі того всього, що сталося і що діється в Европі, треба признати, що вістка подана на початку — це хосенна й необхідна пригадка географічних та історичних фактів, яких не можна поминути, коли думати про майбутнє Европи. Ця пригадка віідбється ехом у Берліні, буде хосенна для англійських та французьких політиків. спонукає румунів подумати про ріжні речі, що мають границю з Совітською Росією, та деяким чехам, що занадто поквапно дали волю своїй фантазії.

„Ця пригадка повинна спонукати також до міркувань і застанови тих людей і в Польщі, які забули, що на схід від нас є не тільки держава боєвого комунізму, але також Росія, що має таку довгу історію, як Польща, і яка може погодитися зі слабим опертям на Балтик, але не може обійтися без берегів Чорного Моря, кавказької нафти і чорнозему свого полудня".

Так і чути ті самі нотки, які ще так недавно гомоніли в ендецькій аґрументації за прилученням цілого Закарпаття до Мадярщини. На думку ендецького публіциста про новий лад на сході Европи рішатимуть тільки інтереси Московщини. Це теж погляд... Але кілько таких поглядів вже заперечило й радикально перекреслило життя!

**„Курієр Варшавскі"** підходить до цієї справи з іншого боку, хоч доходить до подібних висновків:

„Безсумніву наш загал з живим задоволенням приняв дві вчорашні вістки з ділянки взаємин з сусідами.

„У Мінхені зарисувалася можливість пакту чотирьох великодержав західньої Европи і можливість пустити на бистрі води біґу подій у східній Европі. Але це викликало поважну тривогу в Анґлії й у Франції. Оба уряди, анґлійський та французький заявили тоді на нарадах парляментів, що не думають про пакт чотирьох але що рахують на співпрацю також і Росії в користь мира Европи.

„Отож польсько-російська заява — яка є доброю працею Польщі в користь мира, Польщі, що зберігає всі свої противаги супроти совітського комунізму — підтримує саме таку політику. А це політика напевно краща ніж проповідувана сьогодні тут то там, хочби пошепки чи напівпошепки, політика диких піль у східній Европі".

**„Дзеннік Людови"** радіє, що польсько-большевицьке порозуміння перекреслює можливість спільного німецько-польського походу на схід:

„Як воно не булоб, треба признати московський протокол за позитивний факт. Цей факт підкреслює незалежність польської політики і перетинає сплетні, які відповідають зрештою тенденціям гітлерівської Німеччини, на тему втягнення Польщі до німецьких плянів „святої війни на сході".

Незалежність польської закордонної політики підкреслює також ендецький **„Гонец Варшавскі"**:

„Ріжні масонсько-марксистівські середовища не розуміють, що Польща, ведучи самостійну політику в інтересі власного народу і держави, може міряти одною мірою Німеччину й Росію. Це міра інтересу держави й польського народу, подиктована змаганням до втримання мира й рівноваги в середній і східній Европі".

Орган „Фронту Морж" **„Дзеннік Бидґоскі"** підкреслює з особливим натиском протукраїнський характер польсько-большевицького порозуміння:

„Цей комунікат (тобто комунікат про польсько-большевицькі розмови — Ред.) має свою промовистість, якщо йде про польсько-німецькі взаємини. Він стверджує незалежність польської політики, яка не піде й не може піти на якінебудь протиросійські походи під диктатом Берліна, того Берліна, що з такою впертістю хоче створити з Карпаторуси зародень майбутньої „Великої України", що має рацію істнування як васал Німеччини і ворог Польщі".

Краківський **„ІКЦ"** уважає, що останній крок польської закордонної політики підсилює рівновагу в новому ладі Европи:

„Коли мова про Росію і польсько-совітські взаємини, то саме у днях, які попередили спільний польсько-совітський комунікат з ріжних підозрілих пресових централь пускали в світ неймовірні теревені, що мали на меті витворити відемну опінію про Польщу, як про державу, що легковажить добродійства мира і думає про ті чи інші політичні авантури.

„В тому стані речей факт, що наново стверджено і то урядовим комунікатом, що польсько-совітські взаємини устабілізовані і що пакт про неаґресію виключає можливість війни між обома державами — має своє велике значіння. Польща дає в той спосіб вислів своїй волі продовжувати політику рівноваги також і в нових умовинах, коли могло би виринути питання, чи супроти зміненого укладу сил Европи давні концепції і давні порозуміння ще обовязують".

# Припинили діяльність читальні „Просвіти" у Ворохті.

Надвірнянське старство рішенням з дня 17. листопада ц. р. припинило діяльність найрухливішої в делятинській філіяльній окрузі читальні „Просвіти" у Ворохті, що вже 35 років працює для культурно-освітнього розвитку села. В цьому ювилейному році читальня мала коло 200 членів і гарну бібліотеку. При читальні гарно працювали самоосвітній, театральний і музичний гурток, „Молода Просвіта" і хор; рік-річно відбувалися Шевченківські концерти, академії, театральні вистави та інші національні свята. В липні ц. р. читальня улаштувала першу й одиноку на Гуцульщині виставу книжки і преси, вкінці 21. вересня ц. р. відсвяткувала найкраще на Гуцульщині ювилейне свято в честь Матері-Просвіти, що його звеличав своєю приявністю голова Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові д-р І. Брик з ювилейним прапором. Текст рішення старства такий:

Starostwo Powiatowe Nadwórniańskie. Nr. B. A. 4/72/r/38. Nadwórna, dnia 17. XI. 1938. Do Zarządu T-wa Czytelnia „Proświty" w Worochcie (na ręce przewodniczącego p. Fedora Hawryluka). Na zasadzie art. 41. ust. ostatni w związku z art. 16. prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 (Dz. U. R. P. nr. 94, poz. 808) zawieszam działalność stowarzyszenia Czytelnia „Proświty" w Worochcie, ponieważ Stowarzyszenie, urządzając dnia 21. września 1938 r. obchód z okazji 70-lecia istnienia „Proświty", nie zastosowało się do zatwierdzonego przez Starostwo programu obchodu, lecz program ten samowolnie przekroczyło przez wystąpienie w czasie obchodu ze sztandarem T-wa „Proświta", który w myśl decyzji M. S. Wewn. z dnia 23. II. 1938 nr. A. P: 3—100 może być używany przy zbiorowych wystąpieniach Zarządu Głównego, co w danym wypadku nie miało miejsca

Z powyższego wynika, że Stowarzyszenie przekroczyło zakres swoich uprawnień i wykroczyło przeciw obowiązującemu prawu, wobec czego należało zastosować rygory z art. 16 prawa o stowarzyszeniach.

Od decyzji niniejszej służy prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie za pośrednictwem tut. Starostwa w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Równocześnie na zasadzie art. 87 pkt. 4 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 341) orzekam, że decyzja niniejsza jako wydana w interesie publicznym jest natychmiast wykonalna i ewentualne odwołanie nie ma mocy wstrzymującej.

Za Starostę Powiatowego:
(Cais — wicestarosta).

Тут слід ще згадати, що недавно **припинили діяльність читальні „Просвіти" в Яблониці коло Ворохти** за те, що аматорський гурток відбував проби у Вороненці.

В днях 25. і 26. листопада ц. р. місцева поліція в асисті військової міліції опечатала бібліотеку, канцелярію і домівку читальні в Народнім Домі у Ворохті.

Внесено відклик до станиславівського воєвідства.

# З українського життя у Варшаві.

### АКАДЕМІЧНА МОЛОДЬ І ЦЕРКВА.

У виповненій салі Української Студентської Громади у Варшаві дня 25. XI. відбувся відчит о. д-ра Гриньоха п.н. „Академічна молодь і Церква". Приказом поступу є сильна віра і пізнання доґм. Треба розбити індиферентизм релігійний, що є злом моральним. Церква мусить стати храмом Божого життя у нас. Свій світогляд національний треба будувати нам на трівких засадах Христової Церкви.

Виявлялась досить ріжноманітна дискусія. Замітні були слова п. В. Пасічняка: „Наш нарід, щоб опертися усім затіям, мусить стати вояком та аскетом".

### В 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Українська Студентська Громада у Варшаві задумала в дні 26. XI. ц. р. відсвяткувати на ширшу скалю свято хрещення України. В останній хвилині прийшла заборона від комісаріяту уряду „з поводу небезпеченьства публічного". Тому свято відбулося лише в домівці У. С. Гр. Гостей було багато, а ще більше розійшлось.

Мішаний церковно-студентський хор під умілою диригентурою п. І. Ткачука відспівав імпозантно „Милость мира", „Отче Наш", „Вірую" та „Боже, вислухай благання". Слово о. д-ра Гриньоха, повне віри у краще завтра українського народу, зробило на всіх сильне враження. Всі слідкували пильно за словами прелеґента та переносились на україські землі ген далеко, де колись св. Андрей на київських горах поставив хрест світанку і сонця. Багато точок програми не всилі було виконати і свято закінчилося відспіванням національного гимну.

В дні 27. XI. відбулася співана Служба Божа у гр.-кат. василіянській церкві з нагоди відсвяткування свята хрещення України. До Служби Божої стануло трьох священиків. Церковно-студентський хор під управою п. І Ткачука співав добре. Українська Студетська Громада прийшла із своїм прапором. Церква була переповнена вірними. На звуки „Боже, вислухай благання" похилився прапор українського студентства, всі вірні клякнули. **О. С.**

### ГРАФ ЧАКІ — МАДЯРСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ?

Як твердить „Ексчендж Телеграф", наслідником мін. Каньї стане мабуть гр. Степан Чакі, шеф кабінету міністерства закорд. справи.

—o—

# „Границі між Карпатською Україною і Мадярщиною будуть такі, як їх визначив віденський арбітраж“.

— ЗАЯВИВ МІН. ЧІЯНО.

Мін. Чіяно виголосив у середу вечором у Венецькій Палаті в Римі на сесії Великої Фашистівської Ради велику політичну промову, в якій засвував нову ситуацію в Середній Европі по судетській кризі, мінхенському договорі й віденському арбітражі. Він присвятив окрему частину промови Карпатській Україні, стверджуючи, що деякі чинники намагалися справою кордонів Карпатської України повалити вісь Рим—Берлін, але зусилля не пощастили.

КОРДОНИ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ Й МАДЯРЩИНОЮ БУДУТЬ ТАКІ, ЯК ВИРІШЕНО ДВАЦЯТЬКІЛЬКА ДНІВ ТОМУ У ВІДНІ.

Між Німеччиною й Італією є в цій справі повна однозгідність поглядів, не дивлячись на те, що про те писала преса.

НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ НЕБАВОМ ФОРМАЛЬНО ЗАГАРАНТУЮТЬ КОРДОНИ ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Берлінський „Ґренцботе“ повідомляє, що Німеччина й Італія рішили проголосити гарантію чесько-словацько-українських кордонів, щоб унеможливити усякі інтриги.

### ПРЕДСТАВНИКИ ПОЛЬСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА ВІДВІДАЛИ ПРЕМІЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, польський консуль зі Севлюша і представники польського посольства з Праги відвідали премієра о. д-ра Волошина і висловили йому привіт та побажання від посольства й конзуляту.

### МАДЯРЩИНА ПРИПИНИЛА ДИВЕРСІЙНУ І ПРОПАГАНДИВНУ АКЦІЮ ПРОТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пресова служба Карпатської України стверджує, що на південному пограниччі Карпатської України припинилась диверсійна акція. Мадярське радіо і преса перестали вести протиукраїнську пропаганду.

### ПРЕМІЄР О. ВОЛОШИН ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЗДОРОВЛЯ.

Прем. о. Волошин вертається до здоровля, температура у нього помітно обнизилася.

З усіх околиць приїздять делеґації, щоб довідатися про стан здоровля премієра та побажати йому скорого видужання.

### ЕЛЄКТРИЧНА МАҐІСТРАЛЯ З ЧЕХІЇ ДО ХУСТУ

Чеська преса приносить цікаву вістку, що фірма Шкоди випрацювала плян великої електричної залізниці, яка велаб по цілій території федеративної републики із Чех аж на Карпатську Україну. Погінну силу черпалаб залізниця із спеціяльних водних застав та водних електрівень, які доставлялиб енергію не лиш для залізниці, але приспішилиб теж електрифікацію держави, зокрема Словаччини і Карпатської України, які мають багато швидких рік. Електрична залізниця не мусілаб мати власного шляху, як залізниця, а моглаб іти по відповідно пристосованих дорогах. Таким чином держава щадилаб на вугіллі, якого не має за багато.

### МІН. Ю. РЕВАЙ ДЯКУЄ ГЕН. СИРОВОМУ В ІМЕНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, уряд рішив зложити димісію на окремому надзвичайному засіданні, на якому прем. Сировий подякував за співпрацю всім міністрам — зокрема українським та словацьким. Мін. Черни подякував премієрові від чехів, о. Тісо від словаків, мін. Ревай від українців. Він подякував зокрема за підтримку для Карпатської України у важких хвилинах та за поміч в ухваленні конституції.

### ПЕРЕД РЕОРГАНІЗАЦІЄЮ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ І КОНСУЛЯРНИХ СТАНИЦЬ ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Як подає АТЕ праський уряд рішив зреорґанізувати свою закордонну службу. Він зліквідує свої ґенеральні консуляти в Парижі, Берліні та в Льондоні, передаючи їхні функції місцевим посольствам. Також скасують посольства у Південній Америці і в Альбанії та низку консулятів.

# Британський уряд розглядає нову позичку на зброєння.

Британський канцлер скарбу Саймон проголосив у Палаті Громад у справі фінансування дозброєння; він заявив, що необхідно розписати позичку на зброєння. Закон про позичку на зброєння з 1936. р. уповажнив уряд до внутрішньої позички до висоти 400,000.000 фунтів штерлінґів аж до кінця цього буджетового року. На основі цього закону уряд позичив на внутрішньому ринку на зброєння 180,000.000 фунтів; залишається ще невикористаних 220 мільйонів фунтів штерлінґів.

На думку Саймона, по вичерпанні цієї квоти буде необхідно розписати дальшу внутрішню позичку; зрештою канцлер не передбачує, щоб ця необхідність прийшла скорше, як у 1939. році.

Англійська преса міркує, що нова внутрішня позичка на зброєння сягатиме 400,000.000 фунтів штерлінґів.

**Засвідчіть свою свідомість і вплетіть свою нитку у прапор „Просвіти“!**

# Конференція круглого стола у справі Палестини.

Всі кола, заінтересовані у Палестині, зосередили увагу на пляні конференції круглого стола, яка має розвязати палестинське питання. В арабських колах мають надію, що великий муфті матиме змогу висловити свої погляди; арабська публична опінія булаб невдоволена, якби великий муфті та його представники не могли взяти участи в розмовах. У нарадах візьмуть участь також представники інших арабських держав. Ірак уже приготовляє свою деклярацію; уряд Ібн Савда вже порозумівся з урядом Іраку, щоб узгіднити погляди обох делеґацій у переговорах.

—o—

# „Франція перемогла анархістичні рухи підсилювані зі зовні“.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ПРО НЕВДАЧУ ҐЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Одинока комуністична „Юманіте“ намагається твердити, що „працююча Франція відповіла на заклик Ґенеральної Конфедерації праці“. Зрештою, навіть Блюм у „Популері“ признається до невдачі.

„Евр“ підкреслює, що ніякого ґенерального страйку не було — вибухла лише низка поодиноких спонтанних страйків.

Праві часописи в вдовіллям стверджують, що у Франції переміг інстинкт ладу і права. Франція виявила себе здібною перемогти анархічні рухи, підсилювані зі зовні

### КОЛИ ЗБЕРУТЬСЯ ЗАКОНОДАТНІ ПАЛАТИ?

Прем. Даладіє відбуде в четвер нараду з провідниками радикальної парляментарної фракції, опісля заповість, коли заплянує скликати законодатні палати. Припускають, що вони зберуться між 6. і 13. ц. м., найправдоподібніше 9. ц. м.



# Що писало „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 4. грудня 1888.

### „ПОЛІТИКА НАКИДУВАННЯ“.

„Краківська „Нова Реформа“ згадуючи про рішення міністерства внутрішніх справ рекурсу „Народньої Ради“ проти польського письма в руських актах, додає від себе таку замітку: „Признаємося, що ціла ця азбучна справа викликає у нас прикре враження. Ми воліли би, щоб русини не привязували такої великої ваги до азбуки і щоб раз дійшло до того, щоб наші діти в народніх школах Східної Галичини не потребували вчитися двоякої азбуки. Але в цій справі не рішає те, що було би нам миліше. Коли русини до своєї від віків уживаної азбуки прикладають таку велику вагу, що лише ті письма уважають руськими, що писані тією азбукою, — коли уважають цю азбуку своїм народнім клейном і одною зі зверхніх ознак своєї національности, — то не гадаємо щоби хтонебудь мав право накладати їм під тим оглядом якусь зміну, якої вони самі не хочуть. Всяке таке накидування непотрібно дрочить і ятрить, викликує рекримінації але не осягає цілі бо трудно допустити, щоб русини для того, що за них писатимуть латинською азбукою, рішилися закинути свою азбуку, до якої — справедливо чи не справедливо — прикладають таку велику вагу. Вельми треба би бажати, щоб уже раз занехали ту хибну політику накидування“.

### НІМЕЦЬКО-АВСТРІЙСЬКИЙ СОЮЗ.

„Російська преса, подібно як французька, підхопила сварку німецьких газет з австрійськими і доказує тепер, що між німецьким цісарем та архикн. Рудольфом є великий антаґонізм і що німецько-австрійський союз розлазиться.“

### ЗА ПРИЛУЧЕННЯ БЕЛЬҐІЇ ДО ФРАНЦІЇ.

„Соціялістичний рух у Бельґії, що в останніх часах прибрав був великі розміри, ослаб трохи, хоч в Шарльоа відбувся конґрес робітників, на якому ухвалено припинити всяку роботу. Характеристичне в цьому русі бельґійських соціялістів є те, що відзивались вже голоси за прилученням Бельґії до Франції. Так бодай пише німецька преса.“

### ЧЕСЬКА МЕНШИНА У НІМЕЧЧИНІ І НІМЕЦЬКА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Як подає „Праґер Прессе“, на основі найновішого урегулювання чесько-німецького кордону Німеччина дістала простір, на якому 1930 р. жило 2,830.000 німців та 750.000 чехів. На просторах, що залишилися при Чехословаччині жиє 240.000 німців у чеських краях і 146.000 у Словаччині й Карпатській Україні. Без сумніву ті цифри неточні — годі зясувати собі, які зміни ввели до них масові втечі у критичних часах право опції і т. п.

На основі приблизної оцінки можна припускати, що чеська меншина в Німеччині, яка до переходу Судетів нараховувала 50.000 душ у Австрії та 11.000 в окрузі Ґлац (Кладско) на Шлеську, тепер збільшилася до 600.000. Зате у Чехо-Словаччині залишилося 350—380.000 німців.

### ХТО ЗГИНУВ РАЗОМ З КОДРЕАНУ?

Аґенція Радор опублікувала офіційний комунікат другого корпусу армії, який подає подробиці убивства Кодреану. З нього довідуємося, що крім цього останнього згинув Микола Константінеску, Ян Карінака і Дору Белімаче (вбивники бувшого премієра Дуки, засуджені на безречинцеву вязницю), Ян Каратиесо, Йосиф Бозатан, Степан Куркa, Ян Пеле, Ян Стаде, Ян Атанасію, Гаврило Богдан і Раду Влад, (вбивники Михайла Стелеску, засуджені на безречинцеву вязницю) та Степан Георгеску і Ян Теандафір, (засуджені на 10 літ вязниці також за вбивство Михайла Стелеску).

На місце випадку прибули зараз представники військового суду 2-го корпусу армії та цивільного суду. Смерть 14-ох вязнів ствердив лікар у присутности комісії. В цій справі йде слідство. Похорон вбитих відбувся в середу рано у військовій вязниці в Зілява.



### ЖИДІВСЬКА НЕБЕЗПЕКА НА ДАЛ. СХОДІ

Японська націоналістична преса домагається, щоб влада енергійно протиставилася наплывові жидів з Німеччини на Далекий Схід. „Кокумін“ дораджує урядові, щоб видав закон, який стримав би жидівську імміграцію.

—o—

### ЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ.

Президент держави закрив надзвичайну сесію сойму й одночасно відкрив звичайну сесію, що займеться в першу чергу буджетом. Бо прелімінар уряд вже вніс. На засіданні сойму, що відбудеться в пятницю, віцепремієр Кидис... який виголосить експозе

# Жіноча сторінка.

## ЯКІСТЬ ЧИ КІЛЬКІСТЬ.

Могутні та сильні нації ведуть сьогодні пропаганду за якнайсильнійшим приростом населення, бо бачать у ньому свою могутність і силу.

Зате ми, задоволені численністю нашого народу, починаємо не дбати вже за його кількість які за боротьбу з такими страшними руїнниками націй, як: „біла смерть", бездітність або система „одної дитини".

Директор державного статистичного бюра в Берліні доказує на підставі дослідів, що з 1000 людей після 150 літ, при дводитинній системі, залишилося тільки 92 одиниці. Це означає, він доказує, що вимирає ця 1000-ка по 300 роках.

Наш нарід віддавна стоїть уже на тій небезпечній дорозі, а найбільш болюче те, що цього злочину допускаються не тільки „низи", але найбільш інтелігентні родини, які моглиб дати своїй нації неодин талант, неодну вартну одиницю. Чи є в нас сьогодні кількох братів, кілька сестер, які велиб культурну роботу спираючись взаїмно?

Уже в найближчих поколіннях бракне нам тієї творчої сили, бракне нам людей. Досліди над мистецтвом і літературою, доказують нам, що всі ґенії, були членами багаточисленної родини. Це зовсім зрозуміле, що більша можливість найти талановиті діти у 5—6-дитинній родині, ніж у родині, яка має тільки одну дитину.

Тому українська родина мусить дійти знову як колись до стану, коли матиме найменше 3—4 дітей, бо інакше наш нарід певно загине.

Коли спитаємо нашу пересічну українську родину, чому в неї тільки „одна" дитина, дістанемо звичайно відповідь: „Навіщо множити бідаків, ми ж навіть для нашого одинака не можемо найти місця!"

Це правда, моє панство, для ваших „одинаків" ви місця не зможете найти, але якби тих дітей було більше, вони набралиб такого гарту у життєвій боротьбі, що не ви для них, але вони самі „пястуками" добулиб собі хліб і місце. Чи всі сьогоднішні великі люди, які трясуть політикою світа, були магнатами або студіювали високі школи?

Ні! Вони добули собі значіння тільки тому, що набрали гарту у життєвій боротьбі, залишені самим собі.

Не можна жити самою надією, що колесо історії перекотиться скоро через часи політичної нужди, господарського занепаду і національного гнету, і аж тоді нарід оглянеться за провідною верствою.

Щоб мати широку масу інтеліґенції треба буде нам багато-багато робітників до праці і тому треба, щоб росла все нова і свіжа ґенерація молоді, яка моглаб вести надпочате діло попередніх поколінь.

Пропаґуючи ідею численної родини, тимсамим іще не поборюємо якостевого принципу. Звертаємо тільки увагу заінтересованим у цій важній, незвичайно важливій справі, щоб при питанні **якости**, звертали теж увагу на те, що є моменти, в яких відограє ролю теж і **кількість**.

**Яр. Мандюкова.**

## СЬОГОДНІШНЯ ЧЕШКА.

Буря, яка перелетіла над Чехією лишила свої великі сліди і в житті чеської жінки. Звикла до значного добробуту, до безжурного хоч і працьовитого життя чеська жінка стала раптово перед великими клопотами, відповідальністю та обовязками. З того всього вийшла вона з одного боку досить добре, бо виявила в тяжку годину свого народу досить зрівноваженостн і готовости нести тяжкі наслідки, які потяглаб за собою війна, а з другого боку зазнала вона досить значних утрат на полі своєї рівноправности та еманципації.

Чешка досить далека і чужа нам українкам своєю психікою, своїми замилуваннями та своїм внутрішнім життям. Чешка скоро забула про ті часи неволі свого народу, від яких її ділило лелем двацять літ. Зразкова господиня — чешка не все була зразковою матірю. Такої кількости розводів як у Чехії мало де можна було зустріти, а також і такого легкого зближення між жіночою і мужеською молоддю як це було у Чехії мало де можна було побачити. Це зближення далеке від тої свободи і товариських звязків, які панують чи то в Анґлії чи то навіть в Америці. В Чехії ці взаємини заходили дуже далеко і мали цілком інший, звичайно чисто фізичний підклад. Звичайно це й було причиною того, що чеська жінка дуже усамостійнювалась у свому житті, особливо у своїй господарській незалежности. Дуже матеріялістично настроєна чешка не тільки у подружжі шукала для себе матеріяльних користей, але старалась свої власні заробітки збільшити, щоб так росло її майно, яке давало їй запоруку на випадок розводу з чоловіком забезпеченого і вигідного життя. Трудно сказати, щоб серед загалу чеського жіноцтва ідеольоґічні міркування в цій ділянці відогравали більшу ролю. Більшість заробкового жіноцтва над ріжними фемінистичними ідеями та ідеалами зовсім не задумувалась, а пильнувала тільки особистого інтересу.

Та треба віддати справедливість сьогоднішній чешці, що коли прийшла скрутна хвилина для її народу, вона зуміла без великого протесту поступитись власним інтересом. Великий наплив урядовців з ріжних сторін пограниччя змушує чеські уряди подумати над тим, де тих урядовців примістити. І ось тут повстало рішення звільнити з праці всіх замужніх жінок, що досі заповнюють ще ріжні уряди. Мають вони у випадку, коли їх чоловік заробляє на життя своєї родини, уступити місце тим безробітним урядовцям, що через останні події лишились без праці. Закон передбачує для таких заміжніх жінок відшкодування у висоті внесених ними обезпечених податків, які виплачуватимуть їм ратами. Треба зазначити, що чешки досить спокійно поставились до цього нового і прикрого для них удару і в чеській пресі можна побачити досить тверезих міркувань з цього приводу зпід пера жінок.

Багато ще ріжних подібних прикрощів чекає чеську жінку, але власне тут виявляє вона одну добру рису своєї вдачі — в тяжкі хвилини для народу чешка здібна на великі жертви.

—o—

## ТРОХИ КОСМЕТИКИ.

### ПОДВІЙНЕ ПІДБОРІДДЯ.

Гарненькі личка дуже часто скоро тратять свою принаду через так зване „подвійне підборіддя". Наростання цього подвійного підборіддя деформує риси жіночого личка і старіє його. Причиною цього буває найчастіше ослаблення лицевих мязів, що тратять свою міцність і обростають товщем, а також від злої переміни матерії.

Єдиним засобом запобігти творенню цього подвійного підборіддя є прискорити яко-мога можливо обіг крови та посилити опалі мязі. Масаж електричний чи ручний, „підбивання", а також ґімнастика шиї і підборіддя це найліпші засоби запобігти цьому лихові.

Електричний масаж треба робити лише у специялістів. І з ручним масажем у цьому випадку теж найліпше звернутись до доброї масажистки, але „підбивання" можна робити і самому собі. Це підбивання можна робити найліпше полотняним рушником, зложеним кілька разів. Тримати цей рушник треба за кінці а серединою підбивати підборіддя. Такі удари треба все відповідно і послідовно збільшувати (аж до 50 разів) намочивши раніше середину оливою чи відповідною запашною змивною водою, яку порадить добра косметичка. По такому підбиванні підборіддя почервоніє на якийсь час, але це зачервоніння тільки свідчить про те, що обіг крови збільшився, а по кількох хвилинах в дійсности воно цілком зникне. Таке підбивання треба практикувати рано і ввечір. Можна також таке „підбивання" робити і зверхньою стороною руки. Руку зложити в кулак, **але так**, щоб він був затиснений, а еластичний і енерґійно так підбивати підборіддя.

З ґімнастичних рухів будуть найліпші такі:

1) Повертати повільно головою направо і наліво, але так, щоб рамена не рухались.

2) Відкинути голову на плечі як тільки далі можна, а потім так схиляти її на груди.

3) Схиляти голову то на одне то на друге плече. Цей рух дуже добре впливає і на змучені нерви та перепрацьовану голову.

4) Підпихати підборіддя кулаком так, щоб відхилити голову назад, але рівночасно робити цьому відпиханню певний опір. Також вахиляти голову наперед, але робити цьому спротив підпертим під підборіддя кулаком. Кулак умістити добре під саму середину підборіддя.

Щоденне виконання цих кількох порад дасть дуже добрі висліди, а часу багато не забере.



—o—

## З нашої хроніки.

### З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Роковини смерти Марії Марковички мали слабий відгук цього року. Також і вечір у клюбі „Нової Хати" і „Труду", присвячений її памяті, стягнув мало слухачок. А шкода! Бо реферат м-ра **Ірини Любінецької** п. н. **„Кілька відслон із життя Марії Маркович"** давав багато нового матеріялу.

Референтка покористувалась листуванням Марії Марковички. Воно вийшло великим томом за редакцією Богдана Лепкого. У цих листах пізнаємо Марію Маркович. Спокійний тон, опанована мова, а над усе стиль подібний до того з її оповідань, зовсім згідні з тим образом, що його витворила наша уява. Та прибуває й багато нових рисок. Марія Маркович — це ніжна, любляча мати, що над усе піклується своїм сином Богдасем. Вона не розлучається з ним ніколи. Обожана красуня та успішна письменниця, здається вище всього цього ставить своє материнство. Бо в її листах Богдась це центральна особа, а в її зацікавленні теж.

Із здивуванням довідуємось про грошеві клопоти письменниці. Хоч вона мала і поважні гонорарі, вона все була в недостачі. Спершу виною були лихі зарібки її мужа, пізніше її заграничпа подорож. Щойно на старости літ, вже вдруге заміжня, вона зажила спокійно і в достатках.

Цікаві також її взаємини з товаришами пера. Пізнаємо їх із листів, що залишились. З усіх бє живе зацікавлення її особою, хоч деякі можна назвати лише дружніми, як напр. лист Шевченка. Мрійливий настрій листів Іллі Дорошенка, палкий Макарова і батьківський Тургенєва це лише відміни тих почувань, що їх викликувала „Нерозгадана Сфінкс". Її відношення до тих людей не знаємо. Але з листів видно, що й адресати цього не знали. Вона була для них таємна і нікому не дозволила ближче підійти до себе.

Відчит переплітала референтка відчитуванням листів, деякі з них перекладала з російської мови. Вечір затягнувся через те до пізна, але приявні слухали всього з захопленням. На дискусію вже не лишилось багато часу. Говорили пп. Залізняк, Чехович, Коренець, Бурачинська.

### ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Звичай господарських показів прийнявся не лише у Львові. Також і Край починає ним цікавитись. Ось уперше запросив „Нову Хату" Союз Українок у **Дрогобичі**. Від 21. до 27. листопада перевела п. Наталка Гаврих-Костецька там ряд показів.

Покази відбувались у приміщенні Союзу Українок. Вступ мали лише членки т-ва, всіх учасниць було тридцять три. Курс тривав пять днів. Треба було в тому короткому часі дати огляд нового куховарення, а також взяти на увагу спеціяльні побажання членок. Показ починався кожного дня в 5-тій год. і тривав до 7-ої. Перший вечір був присвячений особливій новинці, а саме **вітаміновим лакоминкам**. Показано цитриновий, ванілевий і чоколядовий креми (незварений) та овочеву сирівку. Другого дня переведено **печиво**, а саме на бажання членок пампушки, півфранцуське тісто, смажені птиці та оселицю. Третій показ обіймав ріжні роди **канапок**, а саме тортові, накладані, бушетки і тартінки. Четвертого вечора пізнали присутні ще одну вітамінову новину, а саме **сирі салати** з моркви, капусти та окрім того французьку. Тут долучено ще овочеві перерібки з горохів і журавлини.

Питий вечір мав характер **зразкового принятта**. Як накривати стіл показано на трьох столах: дитячому, до снідання і на звичайну вечерю. Окрім цього був ще стіл буфетовий, де учасниці курсу виставляли власноручно приладжені страви. Все те, що навчились на курсі, могли випробувати. Спершу був відчит п. Гаврих-Костецької про спосіб приймання гостей, а пізніше учасниці смакували страви та на милій гутірці провели вечір.

Дрогобичанки були курсом дуже вдоволені та висловили побажання влаштувати ще один подібний перед святами.

# Сторінка без політики.

## Бенкет сто тисяч котів.

**Таємничі пригоди на Індійському Океані.**

Недавно подали ми вістку про те, що на індійському Океані натрапив англійський корабель на масу мертвих котів, що плавали по морі. Як виявилося ті коти походили зі самітного острову, куди дісталися з розбитого корабля. Підчас ловлі риб котів захопив приплив і безліч самітних мешканців котячого острову погинуло у морських водах.

Сьогодні подамо деякі подробиці про той таємничий острів, на підставі очевидця Ф. Віллінґса, який брав участь у подорожі кораблем, який натрапив на самітний котячий острів. Отже той очевидець оповідає таке:

На слід того таємничого острову попали ми зовсім несподівано. У Таматаві наш капітан забрав на чердак деяку кількість шукачів ґуани (штучний навіз із морських вапняних скель). Тубильці оповіли нам про кораловий острів, на якому живе приблизно сто тисяч диких котів. Туди дісталися коти перед сімдесяти роками, а саме із розбитого корабля врятувалася одна пара, яка згодом розплодилася до нечуваної кількости. Хоч нам не було подорозі, ми таки рішили збочити з головного напрямку нашої подорожі, щоб познайомитися ближче з островом, на якому тубильці прожили одну з найбільших таємничих своїх морських пригод.

**Острів без рослин.**

Одного пополудня побачили ми той острів. Був це пустий скелистий ґрунт, без ніяких дерев та без рослин. Сонце пекло немилосердно. В його ясних променях виринали з лягун червоні коралеві рафи. Невже бронзовошкірим бурлакам стрілив якийсь дурний жарт до голови, що вони намовили нас зійти зі свого шляху? Наш капітан починав уже кидати гострий погляд на безжурних тубильців, які оповідали собі, гейби ніколи нічого, якісь казки. За той час наш вантажник закинув якор, ми сіли в човен та поплили в напрямі острову. Зі собою взяли ми двох тубильців. Сонце пражило майже прямовисно із чистого блакитного неба. Довкола нас підскакували в морі риби-скакуни, що наче модерні моделі бомб перетинали воду й повітря блискучими луковатими лініями. Чим ближче до берега ми припливали, тим більше цікавило нас морське дно, яке на віддалі 50 м. від берега видно було крізь чисту як шкло воду, наче на долоні.

Менш-більш по триста ударах весла, застряг наш човен у пливкім піску лягуни. Мадагасси пішли далі пішки, а ми за ними в наших водних чоботах. Справді кільометрова площа скель виглядала таємничо і принадливо одночасно. Перед нами видніє прегарний місячний краєвид, в якому океан за тисячі літ повижолоблював преріжні проходи-коридори.

**Занепокоєні мешканці.**

Раптом почули ми вереск. Такий нагальний вереск, що ми сторопіли. А за тим вереском довге пронизливе голосіння-мявкіт. Ті несамовиті голоси, наче від примар виходили з печери віддаленої від нас не далі, як 10 кроків. Мадагасси підняли миттю кілька камінчиків із скельного дна та почали ним жбурляти в темний отвір печери. По кількох секундах із печери вискочив велитенський кіт і наче блискавка щез у найближчій печері. Мадагасси споглядали тріюмфально на наше счудування. Відтак вони почали надобре бомбардувати печеру великими каменюками. По перших метах вискочив із печери добрий тузин чорних потвор і шугнув попри нас. Несамовиті мешканці острову гонили короткими поперечними і зиґзакуватими скоками по скелистім ґрунті й миґали своїми пасистими шкірами перед нашими очима.

Скупані потом брили ми далі. Небавом сонячна горяч почала зменшуватися. Наставав вечір. Звірята ждали аж настане повний вечір і темінь, щоб підчас нічного холоду вибратися на ловлю риб. Ми не потребували довго ждати на оригінальне видовище. Сонце швидко перемінилося у велику вогнену кулю і раптом щезло на горизонті. Чим нижче сідало сонце на дзеркалі океану, тим більше оживав острів. Колиж настав справжній вечір — на острові почався несамовитий концерт. Спершу давалися чути поодинокі звуки, відтак вони перейшли в один некольний мявкіт. Коти почали виходити зі своїх печер без страху і не зважаючи на людей, збиралися у лави та йшли у напрямі надбережних лягун.

**Нічні лови.**

Ціла армія котів, сірих, бурих, чорних, білих кинулася вділ у воду, що чим раз більше відступала від берега. Перший ряд котів кинувся у воду вплав. За ними інші ряди. Коти маневрували в той спосіб, щоб рибам відтяти дорогу на повне море та замкнути свій ловецький ланцюг. Той ланцюг ставав все грубший і грубший аж згодом перемінився у справді непрохідний мур. Тоді той живий фронт обернувся і почав гнати риби перед себе, щоб вони таки не передерлися з останніми хвилями. Відтак коти поставали у воді на задні лаби й почали на право й ліво кусати, роздирати риби, що опинилися вже лиш на мокрім ґрунті. При тому котяча армія несамовито мявкотіла та верещала, порскала, скомліла... Цілі тонни риб почали щезати в ненаситних шлунках. Понад котячу лаву спиналися коти-матері, щоб у зубах принести своїм малим поживу, що верещали пронизливо на березі.

Ніч швидко втікала, проте вакханалії над морським берегом все таки ще тривали. Ми спішилися й не могли до кінця приглядатися котячому бенкетові. На сигнал із корабля мусіли ми відплисти човном. Коли корабель пускався вже в дальшу дорогу, чули ми ще жахливий мявкіт, який переходив у якесь некольне стаккато, а нам мороз проходив поза шкіру“.

## Скандал з причини цілунку на екрані.

У париському кіні на бульварі Сен Жермен трапилася авантура, яка була для Парижа і зокрема для латинської дільниці справжньою несподіванкою.

Публика вчинила авантуру з тієї причини, що цілунок аманта та амантки на сцені тривав довше, ніж це дозволяють правила доброї поведінки. На салі почалися протести, частина публики стала ломати крісла. Управа кіна покликала поліцію і коло 100 демонстрантів, здебільша студентську молодь, відставила на поліцію. Комісар дав демонстрантам упімнення та велів виявляти більше зрозуміння для екранових амантів. Судового слідства проти демонстрантів не починали ніякого.

—o—

## Півнагий мужчина зі шаблею на вулицях Парижа.

В ночі 26. м. м. париський поліціянт, який обходив свій район при рі де Ріволі немало налякався, коли побачив раптом серед вулиці якогось мужчину, що біг в одній лиш сорочці, з обнаженою шаблею в руці. Поліціянт счинив негайно алярм і при допомозі інших поліцистів, що збіглися на звук свистка, зловив нічного бігуна зі шаблею. Поліцисти думали, що мають до діла з навіженим і відвезли його до поліційного комісаріяту.

І комісар спершу теж думав, що має перед собою божевільного, одначе, коли „божевільний“ почав говорити, справа вияснилася.

— Ми обоє з жінкою посварилися і жінка зробила мені жахливу сцену — оповідав чоловік із шаблею. — Підчас сварки вона зірвала зі стіни шаблю, що там висіла та кинулась на мене. Мені вдалося вирвати оскаженілій жінці із рук шаблю, але вона витрунула мене на сходи і замкнула двері. Даремне я стукав і дзвонив... Вона не відзивалась. Мені не залишалося нічого іншого, як піти на поліцію, що я теж і зробив.

Комісар залишив нещасного мужа наніч у комісаріяті. Рано покликав жінку, яка потвердила слова мужа. Після вияснення справи мужа й жінку пустив комісар домів, але шаблю на всякий випадок сконфіскував.



## Рембрандт за 100 франків.

Минулого тижня відбулася у брісельській ліцитаційній галі ліцитація старих картин. Серед тих картин находилося „полотно невідомого автора на біблійну тему“. Хтось подав ціну за ту картину 100 франків. Ціни ніхто не підбив і принагідний аматор біблійних картин забрав свою власність.

Коли новий власник приніс картину домів, змив із неї губкою пил і бруд та став заскочений незвичайною ясністю фарб та знаменитим рисунком. Експертиза найкращих знавців малярства вирішила, що згадана картина — це безсумніву твір Рембрандта „Рахиля, що оплакує свої діти“. Той твір, що про його існування було відомо, щез кудись перед 200 роками і щойно тепер припадково його вдалося віднайти.



## Рекорд лікарського гонорару.

Славного англійського хірурга Еванса візвали, щоб він приїхав якнайшвидше до Індії до хорого магараджі Бароді, одного з найбагатших володарів Індії. Еванс лікував магараджу підчас його побуту в Льондоні та здобув собі повне признання індійського вельможі.

В телеграмі, яку вислали до Льондону, була відразу визначена висота гонорару: 2.500 фунтів стерлінгів за виїзд і по 1 ф. ст. за кожну милю дороги, яка відділює Льондон від Бароді та по 20 фунтів за кожний день, що його лікар перебуде при недужім. З Англії до Бароди 6.000 миль; іншими словами, за поїздку в обі боки д-р Еванс дістане 14.500 фунтів стерлінгів (більше, як 2,500.000 франків) не рахуючи щоденного гонорару.

Справді за такий гонорар варт їхати до Індій та рискувати навіть життям

# Памяті заслуженого священика і громадянина.

## О. КРИЛ. ВОЛОДИМИР ГРОМНИЦЬКИЙ.

О. крил. Володимир Громницький, довголітній парох Тернополя та невтомний громадянський діяч, що оце відійшов від нас, уродився в 1861-ому році в Красній к. Перегінська, у священичому домі. Гімназію покінчив у Львові, теольогічні студії у Львові й Відні. Висвятився у 1885-ому році, працював пять літ як сотрудник та адміністратор у Журавні й у Володимирцях та Лисятичах. Від 1890-го року перейшов на становище сотрудника в Тернополі і по пятьох роках став парохом у тій столиці Поділля.

Вже як сотрудник у Тернополі вів широку громадянську працю. У першу чергу звернув увагу на виховання й матеріяльну підтримку нашої шкільної молоді. Тому вклав багато енергії в розбудову бурси ім. Качали, яку особисто вів як настоятель. Як парох причинився у великій мірі до оснування майже всіх українських товариств та установ у Тернополі. Маючи на увазі, що організація українського міщанства має підставове значіння у національній розбудові, оснував „Міщанське Братство" та причинився у головній мірі до того, що це товариство вибудувало собі гарний дім, в якому є єдина в Тернополі саля для вжитку українців. Виходячи з тих самих засновків щодо необхідности організації українського міського елементу, оснував товариство ремісників і робітників „Віра". Оснував „Український Банк" і працював у ньому як директор і єдиний урядовець. Потім, після розбудови тієї установи, був аж до своєї смерти головою її Надзірної Ради. Великою його заслугою була теж будова власного дому „Українського Банку". Був одним із членів основників „Будучности", що веде книгарню та фабрику паперців і туток „Квіна". Працював як директор тієї установи і вотім до останніх днів свого трудолюбивого життя як голова Надзірної Ради. Коли вже тільки мимоходом згадати про те, що Покійний причинився до будови інтернату для учнів учительської семинарії, був 40 літ радним міста, був довгі роки директором Міської Комунальної Каси Ощадности, то зрозуміємо, що Покійному ми мали зразок громадянського діяча, що не то не цурається ніякої праці, не відмовляється від неї, але сам її вишукує, сам ініціює багато речей, намагаючись заспокоювати усі щоденні національні потреби й усувати недостачі.

О. крил. Громницький ніколи не стояв осторонь від політики. Брав живу участь в українському політичному житті і як член національно-демократичної партії кандидував колись на посла до віденського парляменту з міста Тернополя. І не багато тоді бракувало, щоб здобув мандат.

Смерть крил. Громницького сколихнула українським громадянством, особливо Тернополя й околиць. Свідчить про це масова участь у похороні. В неділю 27-го листопада перенесено тлінні останки Покійного до церкви. В понеділок 58 українських священиків та 6 польських з великою масою народу провели Покійного в останню дорогу на місцевий цвинтар. Зі Львова взяли в похороні участь о. крил. Дамян Лопатинський та о. крил. Юліян Дзерович. У церкві прощав Покійного тернопільський катехит о. Сембай, біля „Міщанського Братства" представник того товариства, на цвинтарі о. Петро Патрило, парох Перегінська, вихованок бурси ім. Качали в Тернополі. Співав хор „Тернопільського Бояна". Свідоцтвом великої пошани до о. крил. Громницького та признання за його громадянську працю може бути й те, що кошти похорону перебрали на себе громадські установи „Український Банк" і кооп. „Будучність". Вічна Йому Память!

—o—

# Уконституування Української Парляментарної Репрезентації.

В неділю 27. листопада ц. р. відбулося перше засідання нововибраної Української Парляментарної Репрезентації при співучасти всіх послів і сенаторів. На тому засіданні приступлено перш за все до уконституування УПР. Головою УПР вибрано одноголосно пос. Василя Мудрого, заступниками голови: послів Володимира Целевича і д-ра Степана Витвицького та сен. Миколу Творидла. Секретарем УПР став пос. Дмитро Великанович, його заступником пос. д-р Гриць Ганкевич.

# Дальші арештування у проводі Комсомолу УССР.

Як подає АТЕ за фінською пресою, в комсомолі УССР почалась велика чистка. Усунено членів центр. виконавчого комітету: Осипенка і Огнівка та членів осередної управи: Піпенка, Байдука і Ольстраха, крім того редакторів „Комсомольця України" та „Сталінського племени". Закидують їм контакт з „буржуазно-троцькіївськими" елементами та поміщування протибольшевицьких статей.

Крім того ГПУ викрило відділ тайної української націоналістичної організації. Арештовано голову міської ради у Виниці Киселева з кількома співробітниками.

—o—

# З викладової салі.

**Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва: О. крил. Л. Лужницький: Релігійне життя у вселенській Церкві перед поширенням християнства на Україні.** (Львів, 27. XI., саля „Української Бесіди").

Не тільки апостоли, але й усі перші християни поширювали християнську віру. Навіть поповні й невільники причинилися багато до навернення поган. Перших християн переслідували передовсім за те, що вони не признавали державної поганської релігії, не віддавали божеської почести римським цісарям, що тоді вважалося святотатством і державною зрадою. Одначе 300 літ переслідувань незвичайно скріпили християнство. Перші християни не знали поділу на духовних і світських. Роздор між церквами східною й західною повстав головно з політичних причин. Опісля прелєгент зясував історію св. Тайн, хрещення, покаяння, св. Евхарістії, відтак розвиток св. Літургії, пустинного життя та історію свят.

Майже двогодинний реферат такого визначного знавця церковних справ, яким є о. крил. Л. Лужницький, кинув жмут світла на перші часи християнства.

## НОВИНКИ.



— **950-ліття хрещення** України звеличає святоандріївська церква у Львові-Клепарові в неділю 4. н. м. великим торжеством при співучасти церковних братств і всіх культурно-освітніх установ у Клепарові. В год. 10-ій передполудне відправить архиєрейську Службу Божу Преосвященний Кир Никита в асисті духовенства. По Службі Божій відбудеться водосвяття та відслонення і посвячення пропамятної ювилейної таблиці. В год. 5-ій пополудні відбудеться святочна академія в салі читальні „Просвіти".

— **Совітська Україна і русифікаційна політика Москви.** В пятницю 2. ц. м. в год. 8-ій вечором виголосить д-р М. Масюкевич реферат п. н. „Совітська Україна і русифікаційна політика Москви" в салі Українського Наукового Інституту в Берліні.

— **Музичне Т-во ім. М. Лисенка у Стрию** подає до відома установ та всіх громадян, що дня 7. грудня (не 6, як подано в запрошеннях) ц. р. в год. 19.30 відбудеться великий ювилейний концерт у Стрию в салі Народнього Дому. У концерті беруть участь: **солісти: Галя Левицька — фортепіян, Іван Повалячик — скрипка, „Дрогобицький Боян"** під диригентурою Богдана Пюрка і **„Стрийський Боян"** під управою Петра Будного. Сольові партії відспівають: М. Покотилівна, М. Іваненко, Р. Попель. Фортепіяновий супровід обняли: Н. Кулицька, І. Старосольська і Я. Баранецька. Слово в честь патрона Т-ва виголосить д-р М. Волошин, реферат про історію Т-ва у Стрию — В. Котович, слово від комітету — д-р Гарасимів. На висланї ювилейні запрошення виділ дістав від деяких установ, громадян і б. учнів побажання та жертви на будову Дому Української Культури. За всі ці побажання та жертви складаємо сердечну подяку. По концерті оголосимо тих, які це вже виконали і тих, які у дні концерту нас не забули. ПТ. Громадян зпоза Стрия зволять замовити собі місця письмено на адресу: **В. Котович, Стрий, Лелевеля 36.**

— **Опінія про етичні кваліфікації адвокатів є тайною.** Найвищий Суд заняв засадниче становище у справі збереження в тайні опінії про адвокатів на тлі голосного процесу за зневагу проти варшавського адвоката д-ра Г. О. і кількох журналістів, проти яких вніс акт обвинувачення б. судовик д-р И. В. з Кракова. Найвищий Суд відмовився надіслати судові в Кракові акти з опінією про етичні кваліфікації підсудного адвоката ставувши на становищі, що виявлення кваліфікацій може спричинити шкоду для держави.

— **Новий засуд греко-католицького священика.** Перед окружним судом у Самборі відбулася розправа проти о. Евгена Кушлика, пароха Пниня, пов. Самбір. Акт обвинувачення закидає підсудному, що в останніх десятьох роках допустився безправно зміни чисто польських прізвищ на українські. Підсудний заперечив вину. Суд засудив о. Кушлика на 6 місяців вязниці без припинення виконання кари.

— **Новий „дом людови" в Жовтанцях.** Недавно відбулося в Жовтанцях пов. Жовква посвячення вугольного каменя під будову нового „людового дому". Акту посвячення довершив місцевий польський парох кс. Яків Анклевич. На посвячення прибули польські діячі і представники повітової адміністраційної влади з віцестаростою Теліховським.

— **Краєва хроніка.** В Настасові пов. Тернопіль 17-літній Михайло Городиський побив важко Мирослава Галайка, який помер. Поліція арештувала вбивника. — В Охримівцях пов. Збараж земля з камінням присипала підчас праці 24-літнього Ф. Зволінського і 23-літнього М. Тарлина. Оба вони повмирали.

— **Дальша ліквідація масонських льож.** Повітове староство у Станиславові припинило діяльність масонської льожі „Ахтдут Бней Брайт". Поліція забрала документи й опечатала домівку. — В Познані поліція опечатала 3 масонські льожі, одну німецьку і дві жидівські та дві масонські льожі в Іновроцлаві і Кракові. Поліція забрала акти і документи, а майно сконфіскувала.

— **Припинили виклади у варшавському університеті.** Ендецька академічна молодь у Варшаві оголосила у високих школах „тиждень без жидів" і згідно з цим гаслом не пускала на виклади студентів жидів. Тому ці останні передали свої індекси студенткам жидівкам, щоб вони позбирали підписи на індексах від професорів. Одначе цей маневр студентам жидам не вдався, бо їх теж не пустили на виклади. Далі ендецькі студенти домагалися, щоб до високих шкіл не допущено ніодного студента жида і щоб влада усунула жидів професорів, доцентів та асистентів з високих шкіл. До викладової салі варшавського університету вбігла група ендецьких студентів, перервала виклад проф. Гандельсмана і примусила його покинути салю викладів. У звязку з цими подіями ректор варшавського університету припинив виклади.

— **15 років за вбивство чоловіка.** В Сираківцях пов. Перемишль знайшли на пасовиську у вересні ц. р. тіло вбитого, багатого господаря Михайла Сидора. Слідство виявило, що Сидора вбив Іван Процак, коханець жінки Сидора, за її намовою. Трибунал окружного суду в Перемишлі засудив у вівторок 29. ц. м. обоїх по 15 років вязниці за вбивство.

— **Трагічна смерть пятьох хлопців від вибуху міни.** Шістьох хлопців в пов. Калуш знайшло на полі міну з часів світової війни. При розбиранні міна вибухла і вбила 16-літнього Ст. Яцишина, 18-літнього Ф. Козака і 16-літнього Ф. Гресьва. Трьох їх важко ранених товаришів відвезли до шпиталю, де вже помер 16-літній Й. Долировський та 16-літній Володимир Белей. Слідство виявило, що міну виорав на полі один селянин, який привіз її до села і скрив її в городі свого сусіда. Слуга цього сусіда Ст. Яцишин забрав її на поле, щоб оглянути міну і там дійшло до вибуху, що викликав трагічні наслідки.

— **Два смертні присуди.** Перед трибуналом луцького окружного суду на виїздній сесії в Ковлі відбулася розправа проти 24-літнього Петра Пашкевича з Борисівки і 28-літнього С. Мельнюка з Лісівки за вбивства партійних членів КПЗУ і за комуністичну діяльність. Трибунал засудив обох підсудних на кару смерти.

— **Окрадений старець збожеволів.** Перед кількома днями 78-літній І. Мільчек виїхав до Пшеворська. Вернувшись до хати з острахом ствердив, що невідомий злодій украв йому більшу готівку. Під ударом долі старець збожеволів і зі сокирою в руках напав на свою кузинку. На крик нападеної надбігли сусіди і врятували її перед смертю. Одначе Мільчекові вдалось утекти. Під вечір знайшли сусіди його трупа у стодолі.

— **30 осіб упало зі сцени до пивниці.** Підчас академії в Єнджейові заломилась підлога на сцені і коло 30 осіб зпоміж молоді впало до пивниці, глибокої на 3 метри. Між присутніми на салі глядачами і молодю повстав нечуваний переполох, але на щастя ранених не було. Підлога завалилась тому, що дошки були надгнилі.

— **Кривава масакра під Ченстоховою.** У вівторок 29. ц. м. прохожі знайшли на стежці в поблизьким лісі тіло 29-літньої перекупки Райзлі Захеманівної і 12-літньої Файдлі Кноблерівної. Тіла обох убитих були такі змасакровані, що годі було їх пізнати. Кноблерівна давала ще слабі ознаки життя і її відвезли до шпиталю, де вона померла. Вбивником є молодий сільський парубок, який заманив обі жінки до ліса під притокою продажі птиці, де змасакрував їх і забрав їм дрібну готівку. Поліція арештувала вже вбивника.

— **Зловив торпеду замість риби.** Рибак Кригер у Гдині виїхав на Балтійське Море ловити рибу. Закинувши сіти рибак почув, що сіть дуже важко витягнути наверх. Тому притягнув сіти аж на беріг і щойно тоді переконався, що в сітях є стара торпеда ваги півтора тони.

— **Поїхав до Палестини фальшувати гроші.** Поліція в Бейруті ствердила, що від довшого часу в Сирії і Ливані курсували фальшиві палестинські фунти. Слідство виявило, що провідником ватаги фальшівників грошей був жид, який приїхав з Польщі. Він пробував спершу фальшувати гроші в Палестині, але там йому не повелось і тому перекочував до Сирії та Ливану.

— **Не вільно ліцитувати радіоапарату.** Віденський суд оголосив характеристичний присуд у звязку з плянованою ліцитацією радіоапарату. Суд станув на становищі, що радіоапарат не може підлягати екзекуції, як необхідний виховний засіб контакту між громадянином та начальною владою партії або держави.

— **Протилетунська оборона в німецьких школах.** Орган німецького союзу протилетунської оборони пише, що на основі обіжника міністра освіти справа протилетунської оборони буде предметом навчання в німецьких школах. Крім того міністерство летунства видало розпорядок, на основі якого молодь, що кінчить вже народні школи, має перейти курс протилетунської оборони.

— **Ювилейна марка в сумні роковини.** Канадійський департамент пошт видасть в 1939 р. марку з нагоди 250-ліття різні в Ляшін, підчас якої 1.500 індіян вирізало в пень всіх мешканців цієї оселі. Ляшін віддалене ледви кілька миль від Монтреалю. До різні дійшло в ночі з 4. на 5. серпня 1689 р.

— **В память атентатчика Прінчіпа.** В 1934 р. повстало у Сараєві товариство з метою вшанувати память Гаврила Прінчіпа, який 28. червня 1914 р. виконав атентат на архикн. Франца Фердинанда та його дружину в Сараєві. Згадане товариство зібрало 400 тисяч динарів на будову дому ім. Г. Прінчіпа в його родинній місцевости. Тепер повстав у Білгороді спеціяльний комітет, щоб ушанувати память Прінчіпа. До комітету ввійшло багато визначних державних достойників. У нововибудованому домі ім. Прінчіпа буде приміщена гімназія, Сокіл, театральна саля, читальня та інші культурно-освітні товариства.

— **Нагдий вибух Везувія.** В ночі 30. листопада ц. р. дійшло до несподіваного вибуху вулькану Везувія. З кратеру вулькану добувається вогонь і лава. Заграву над Везувієм видно з віддалення 50 км. Сейсмографічна обсерваторія Неаполю запевняє, що вулькан не загрожує доокличному населенню.

— **Нагдий вибух японського вулькану.** В ночі з понеділка на вівторок несподівано вибух вулькан Асама, недалеко японської кліматичної місцевости Каруіва. Одночасно з вибухом прийшов сильний землетрус. Матеріяльні втрати дуже великі.

— **Розбитий гидроплян на скалах.** Недалеко західнього побережа Злучених Держав на скалах знайшли останки гидроплану американського комунікаційного товариства. Летун і один з подорожніх чудом урятувалися й дістались на беріг. Летун та один з подорожніх заявили, що гидроплян мусів осісти, бо не стало бензини. Вітер загнав опісля гидроплян на скалисті береги. Пять подорожніх, які намагалися доплисти до берега, потонули. Покищо не вдалося виловити тіл подорожніх.

— **Смерть 22-ох вуглекопів.** У копальні „Фукс" на німецькому Шлеську трапилася велика катастрофа. Від електричного кабля запалилася штольня і пожежа загородила дорогу 22-ом вуглекопам. Дотепер видобули тіла 9-ох вуглекопів. Нема надії врятувати 13-ох вуглекопів, які мабуть вдушилися від диму.

— **Ватаги голодних вовків.** У дельті Дунаю розмножилось так багато вовків, що нападають навіть на людей. Голодні вовки приходять в білий день до сіл, де нападають на худобу і ні людей. Тепер влада уладжує великі облави на вовків, щоб вигубити цих шкідників.



—o—

## З кіна.

### КІНО „КОПЕРНИК": „ЛИХОВІСНИЙ АВАНТЮРИСТ".

Голівудський виріб на т. зв. мексиканський мотив. Мексиканські бандити, що вважають себе за шляхотних лицарів, бо шанують бідних і помагають їм награбленим добром від багатіїв, схопили молоду пару, що втікає автом. Молодець — син міліонера, за якого можна дістати викуп. Крім цього банда втягає до свого товариства молодого співака з чудовим голосом, забравши його з одного кіна. Співак не вміє не то грабити, але навіть стріляти і замість пильнувати молодої дівчини, яку бандити взяли в полон, закохується в ній і допомагає їй утекти. Його засуджують на смерть, але ватажок бандитів так любить спів, що відкладає присуд, прохаючи засудженого заспівати йому пісню. Вся фільма складається з неймовірних „мексиканських авантюр" з погонями, втечами, стрілами, поліцією і сольових співів відомого нам уже з неодної фільми італійського тенора Ніна Мартіні.

### КІНО „ЕВРОПА": „ГЕНІЙ СЦЕНИ".

Зі заголовку фільми не можна догадатися, що це вибір найкращих креацій великого драматичного артиста Людвика Сольського, що і досі в 80-ім р. свого життя не перестав грати. Для тих, що бачили Сольського нераз і то давнішними роками, приємно пригадати собі його виступи, для інших, що не знають якоїсь песи — поодинокі відорвані сцени не кажуть багато. Поодинокі виступи поперетикані заввагами із викладу критика Гжималі-Седлецького, автора сценарія — сценарія зовсім механічного, некінового, з ріжними похвалами, що не минаються з правдою про акторський геній Сольського, але не дуже нас зацікавлюють. Найкраща і найбільша сцена взята з „Фридриха Великого" Новачинського — справді незвичайна; поруч неї друга з „Несподіванки" Ростворовського. Усіх пес 13 і деякі сцени з них тривають не більш як дві-три хвилини: більші зі „Скупаря" Мольєра, „Горштинського" Словацького, „Весілля" Виспянського, „Юди" Ростворовського.

—o—

## Перша, але погана книжка

### ПРО ЕМІҐРАЦІЮ

**Йосип Біденко: Арґентина, країна, де, як кажуть, охоче й задурно добру землю роздають і ніяких податків не беруть.** Рівне. 1938. Стор. 276 + 3 карти.

Невеличкі українська еміґраційна література. Так начеб її не було. Вибирається еміґрант на чужину і рад би дещо прочитати про ту країну, у яку їде. Випитує по книгарнях, по редакціях чи не можна купити відповідний підручник, на жаль, нічого не може дістати.

Книжка Й. Біденка про Арґентину чи не перша в українській літературі, коли не числити малої книжечки б. волинського посла Тимощука з описом подорожі кораблем та короткими спостереженнями на місці. Сам автор називає її „літературно-принциповою працею". Чи справді вона така?

Перечить цьому зараз на початку сам наголовок, а радше підзаголовок про „дарову землю і неплачення податків". Є там, щоправда, асекурація у слові „кажуть", та проте це чомусь нагадує ріжні агітаційні брошури чи летючки про еміґрацію. На всякий випадок для „літературно-принципової праці" це зайвий орнамент.

Праця Й. Біденка це хаотична компіляція, коли йде про саму Арґентину, якій автор присвятив 157 сторін друку, дальше ціла низка фантастичних проектів, порад та суґестій з ділянки української кольоніяльної справи включно з несмачною реклямою для проф. Огієнка, на дальших сторінках. Дві ріжні теми охоплені одним наголовком.

Автор книжки признається сам, що стрінувся із закидом, як він може писати про Арґентину, коли її на очі не бачив. На це дає він відповідь коротку, змістовну і на причуд переконливу. Коли когось, каже він, болить живіт і він піде до лікаря, то лікар не конче мусить хворому лізти в живіт, щоби поставити діягнозу. Цю методу пристосував автор і до своєї „принципової праці" про Арґентину, якої ніколи не бачив власними очима і не ліз в її живіт. Чейже потрібні підручники можна найти і з них використати всякі історичні, географічні та статистичні дані. А дальше (за це належиться авторові признання), завдав собі чимало труду й призбирав багацько голосів про Арґентину як іміґраційну країну та про життя у ній еміґрантів з ріжних часописів, книжок, календарів як і листів еміґрантів. Переклав або переписав цілі розділи, додав до цього ріжні коментарі, вмістив закони, приписи про еміґрацію до Арґентини, які сьогодні мають вже лише архівальне значіння та можуть спричинити лише замішання — і праця готова.

Із суґестіями автора на такі теми, як ... півля якогось старого корабля для перевозу українських еміґрантів чи української кольоніяльно-морської ліги, не хочемо дискутувати. Не хочемо робити прикрости авторові, що ... при свою наївність, до багатьох питань відноситься з благородних, ідейних спонук. Одно лише на закінчення сказати мусимо, що його книжка про Арґентину це не те, що потрібне є для українських еміґрантів. Треба теж застерегтися проти таких метод, щоб у книжці пропонувати ... комітети з особами, з якими автор (як довідуємося) раніш не порозумівся та їх дозволу на поміщування їх прізвищ у книжці не дістав. На бідних еміґрантів, для яких чейже така книжка призначена, може зробити враження, коли ... чать, що автор книжки має такі гарні звязки з усіми тими громадянами, — але це ціль, ... такий засіб рішуче не оправдує. І. Ю.

—o-o—

## ✠ Посмертні згадки

### О. ВОЛОДИМИР ЯЦЕНКІВ

У четвер 1. грудня ц. р. в год. 5-ій ... помер у 40. році життя і 13. році священства по важкій недузі о. Володимир Яценків, б. завідатель церкви св. Андрея на Клепарові, у ... гальному шпиталі у Львові. О. В. Яценків, ... старшина У. Г. А., був співробітником українських католицьких часописів у Львові і ... цікавився всіми проявами національно-культурного й релігійного життя українського народу. Його великою заслугою було вибудування прегарної церкви на Клепарові, де теж був головою або виділовим майже всіх ... українських установ. Осиротив жінку і ... Ореста.

Похорон Покійного відбудеться в суботу 3. ц. м. в год. 9. рано з церкви св. ... Львові на Янівський цвинтар. В. Й. П.!

**О. Іван Бордун,** почесний радник Митрополичої Консисторії і довголітній парох Турі Великої долинського повіту, основник і член ... цевих українських товариств та установ, ... мер 29. листопада ц. р. в 72. р. життя і 46. ... священства. Перенесення тлінних останків ... будеться в пятницю 3. грудня в 2. годині ... лудні з парохіяльного дому до церкви. ... рон із Службою Божою зачнеться в суботу ... грудня в 8. годині рано. В. Й. П.!

—o—

## Дописи.

**Скрутне положення українського сирітського захисту.** Український сирітський захист у ... живе важкі часи. 16 сиріт в захисті ... а управа захисту не може роздобути засобів ... чування і виховання їх. ...

**Обсада просвітянського диригента, ... ґента церковної музики.** ...

розписало конкурс на обсаду дяка, дириґента церковної музики та одночасно дириґента просвітянських хорів. На цей конкурс надійшло до 40 подань, між ними кілька з дуже гарними свідоцтвами так, що може аж тепер Стрий матиме і гарний мистецький церковний хор, доброго дириґента церковної музики та одночасно дириґента „Бояна" і просвітянських хорів. Цими днями виберуть зпоміж зголошених кандидатів найвідповіднішого і музичне життя у Стрию поплине бистрішою течією.

**Хор Котка у Стрию.** Дня 23. листопада виступив у Стрию в салі Н. Дому хор Котка. Може своїм складом і репертуаром не дав нічого більше, як минулими часами, але мистецьке виведення української пісні було немов бальсамом на спраглені українські серця. Не диво, що саля Нар. Дому була вщерть виповнена і приявні кілька годин мило пережили в мистецькій рідній атмосфері.

**Загальні збори філії Музичного Інституту в Стрию** відбулися 10. листопада в год. 19. у власній домівці. Були це ювилейні заг. збори. Саме 25 літ тому завдяки праці свідомих осіб повстав Музичний Інститут і під проводом директора В. Котовича може похвалитися, що причинився до розбудження музичного духа у Стрию. На заг. зборах рішено уладити величавий концерт дня 7. грудня в Нар. Домі. Рішено кількох членів іменувати почесними членами і з весною приступити до будови Дому Української Культури.

### ПЕРЕМИШЛЬ.

**Провокаційний виступ москвофілів.** У неділю 20. листопада ц. р. москвофіли села Цикова перемиського повіту у своїй дуроватій заїлости проти всього, що українське, дозволили собі на вчинок, яким перелицювали навіть найзавзятіших большевицьких безбожників. Згаданої неділі кількох москвофільських вожаків під проводом Панчіха Григорія і Капцовського Івана вдерлося до місцевої парохіяльної церкви. Кожний з них тримав у руках отворений ніж, а дехто навіть кинжал. Поява таких „богомільців" у церкві викликала зрозумілий переполох у кількох громадян Цикова, які молилися. Напасники приступали до лавок, при яких були прип'яті церковні хоругви, повиймали їх з припинок, постягали шовкові жовто-блакитні ленти і на очах приявних порізали їх ножами на куснички та потоптали ногами. Така поведінка кацапських „молодців" у циківській церкві з посвяченими церковними хоругвами викликала серед свідомого українського населення Цикова й околиці зрозуміле обурення не тільки на злочинців, але й на місцевого пароха, також „русского", який досі не скартав злочинців. До краю обурене українське свідоме населення Цикова й околиці масово прибуло минулої неділі (27. листопада ц. р.) до церкви в Цикові, щоб бодай масовою участю у Службі Божій, яку відправив о. декан Сендзік Іван з Дроздович, заманіфестувати свою любов до рідної церкви і рідного прапору. Циківські москвофіли, думаючи, що свідоме українське населення схоче пімстити вчинок кацапських „героїв", покликали були до Цикова постерунок зі Селиськ.

**З викладової салі.** Минулої неділі заходом Виділів філій „Учительської Громади" і Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили дир. Бачинський Леонід поділився своїми споминами з побуту в Карпатській Україні в рр. 1925—30. Доволі обширна саля Т-ва „Українська Бесіда" не могла помістити всіх, які прибули на відчит. У найближчу неділю ред. м-р Юліян Костик виголосить відчит про Карпатську Україну.

К-к

### ЧОРТКІВЩИНА.

**Три великі свята в Улашківцях.** Виявом релігійно-національної свідомости й активности улашковецьких українців були три великі свята, що відбулися в останніх трьох місяцях ц. р. Дня 27. вересня ц. р. відбулося торжественне вкопання ювилейного хреста з нагоди 950-ліття хрещення України. По торжественній Службі Божій цілим селом пройшов зразково зорганізований похід. Ювилейний хрест несли улашківські юнаки. Похід тривав 2 години, а відтак при самому акті вкопання хреста, патріотичну проповідь виголосив парох о. к. Тарнавський. Дня 23. жовтня ц. р. відбулася в салі Т-ва „Просвіта" величава академія, присвячена 950-літтю хрещення України. Всі точки програми були добре виконані а передовсім сильне враження зробила добре обдумана і виголошена промова абсольвента Богословської Академії п. Миколи Когута. Слід відмітити, що виконавцями поодиноких точок академії була виключно молодь і діти. Також 1-листопадові роковини відсвяткували Улашківці відповідно і гідно. Торжественну Службу Божу з панахидою за душі поляглих героїв відправив о. к. Тарнавський. Вечером того самого дня в домівці читальні „Просвіти" відбулися святочні сходини членів, присвячені памяти героїв листопадового зриву. На програму сходин склалися стрілецькі пісні, декламації та інсценізація „Інвалід", яка зробила таке сильне враження присутніх, що не хотіли йти до дому. Реферат п. н. „Найкращим синам України" відчитав абсольвент Богословської Академії п. М. Когут, який в останньому часі з правдивим посвяченням працював в усіх культурно-освітніх товариствах Улашковець. З радістю треба ствердити, що улашковецькі громадяни рвуться до роботи. В усіх товариствах іде невпинна, мурашина праця. Хоч з усіх боків ворожі чинники, кидають колоди під ноги улашковецьким українцям, передовсім в останніх днях, все-ж треба вірити, що вони не впадуть на дусі, але твердо йтимуть до великої спільної мети! Хай їм допоможе Бог!

Сусід.



### ГЛИНЯНЩИНА.

**Свято Просвіти в Задвір'ю.** На поклик філії Т-ва „Просвіта" в Глинянах — відбулося 30. Х. ц. р. районове „Свято Просвіти" в Задвірю. Свято почалося Службою Божою, яку відправив місцевий парох о. сов. Михайло Сенів. По Службі Божій відправив о. совітник панахиду за померших членів місцевої читальні. Підчас богослуження парох виголосив відповідну проповідь. Пополудні, в 2-ій годині відбулася академія, на яку склалися такі точки: 1) Збирайтеся в громаду — мішаний хор під орудою Василя Грицева. 2) Вступне слово — о. сов. Михайло Сенів. 3) Виступ мандолінової орхестри під пров. п. Костя Яреми з Глинян. 4) Крилос — мішаний хор. 5) Наш обовязок — реферат делегата філії в Глинянах, п. Василя Вороновського. 6) Честь Тобі „Просвіто" — міш. хор. 7) Станьмо в просвітянські лави — спільна деклямація Евгенії Лотоцької і Дарії Петрів з Полтви. 8) „Перепілко наша" — міш. хор. Свято, яке підготовив голова читальні п. Михайло Костув, закінчено національним гимном. Слід зазначити, що багато праці в підготову „Свята Просвіти" в Задвірю вклав місцевий парох о. сов. Михайло Сенів, який щиро працює в усіх задвірянських установах і тішиться зате загальним довірям місцевого Громадянства.

### ПЕЧЕНІЖИН.

**Просвітнє свято.** Читальня „Просвіти" в Печеніжині святкувала в неділю 20. листопада подвійний ювилей: 70-ліття матірного т-ва „Просвіта" у Львові і 60-ліття істнування читальні в Печеніжині. На ту інтенцію відбулася після співаної Служби Божої панахида (в 3. год. попол.) за всіх покійних членів читальні, а потім від год. 5-тої у салі читальні „Просвіти", прикрашеній просвітянськими емблемами та зеленню, святочна академія, зложена з двох частин. Академію відкрив голова інж. Кузик відповідною короткою промовою, в якій привитав делегата Мат. Т-ва „Просвіта" у Львові в особі д-ра Д. Стахевича, гостей з Коломиї, між ними сол. довголітнього голову читальні ради. М. Генника Березовського, та ін. Відтак мішаний хор відспівав В. Верховинця „Греми, греми", опісля проф. Дм. Николишин виголосив реферат „У 70-ліття „Просвіти". В черзі відспівав хор „До лав Просвіти" М. Колесси, Марійка Кузик віддеклямувала зі зрозумінням Шкрумелякову „Казку про Велитня" та Н. Нижанковського „У гору стяг" виконане міш. хором закінчило І. частину Академії. II. частину почав Микола Луцак просторим, добре зібраним і гарно виголошеним рефератом про 60-ліття місцевої читальні, з якого учасники свята довідалися про історію культурно-просвітного руху в Печеніжині від 1878 р. по останній 1938 рік. Історія дуже цікава й повчальна. Містить у собі літа змагань і розвитку читальні, до 90-их рр. самостійної, опісля як читальні „Просвіти", ролю передових людей у читальні, зпоміж яких вибилися центральний священик пок. о. парох Шмериновський, а пізніше довголітній голова, місцевий судця Мих. Генник Березовський; людей і про тяжкі воєнні літа, які тяжко відбилися на читальні. А всеж сьогодні вона має свій власний дім із салею та сценою. Після реферату д-р Стахевич виголосив привіт від матірного товариства, прийнятий бурею оплесків. Дуже миле вражіння залишив привіт радника Генника Березовського, в якім він згадав часи свого головства і відрадну співпрацю з членами своїх виділів. Від коломийського громадянського ювилейного комітету привитав учасників свята проф. Дм. Николишин. Прекрасно вийшов „дитячий привіт", що його віддеклямував малий школяр. Крім того відчитано низку письменних привітів. Дальші точки програми виповнили Недільського „Засяло сонце"... виконане муж. хором, „Віночок українських пісень", відіграний дутою орхестрою та І. Омельського „Єднаймось, діти України" відспівале міш. хором. Хорами диригували О. Козьменко і М. Степаняк, орхестрою Дм. Мацьків. Треба признати, що хори запрезентувалися дуже добре: їхні продукції переростали провінційні вимоги й виставили гарне свідоцтво обидвом диригентам. Дещо зарізко звучала друга орхестра — та це лежить у її природі: за голосна в замкненій салі, звучить вона добре на отвертому місці і тішиться признанням цілої околиці. На жаль, публики було замало. Переважала молодь. Старшина, які повинні дати приклад, не було видно: „бойкотували" і то старі просвітяни ювилей „Просвіти" і своєї читальні... Справді, нездорове явище і викличе невеселі рефлексії. Добре, що молодь краще розуміє свої національні обовязки. З нею прийде оздоровлення умовин культурної праці в наших просвітних клітинах.

Учасник.

## Нові книжки й журнали.

### ЖУРНАЛИ.

**КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА.** Економічно-суспільний місячник. Річник XI. Ч. 10. Жовтень 1938 Львів. Зміст: На окраю днів. — В. Левинський: Колективізація сільського господарства в Совєтах. — Л. Післичевський: Наслідки повоєнних фінансових реформ у господарському житті Англії. — В. Софронів-Левицький: Наша кооперативна белетристика. — С. Антал: Характеристичні прикмети кооперації на Мадярщині. — П. Ольберт: Карль Кавпі й кооперація. — З життя кооперації. — Господарська хроніка. — З преси.

**ЖИТТЯ І ЗНАННЯ.** Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів. Зміст: Богдан Вітовий: Книга — начало мудрости і духа гострий меч. — Василь Пачовський: Перший просвітній зїзд (з приводу девятьдесятліття „Собору руських учених"). — П. Г-ка: Відкриваи бактерії грипи — Звідки взялася назва „мармеляда". — В. В-ль: Книжка на Гуцульщині. — П. Г-ка Звукові книжки. — Ф.: Ріка із зимною й гарячою водою. — Ф. Чайка пилка. — Володимир Савченко: Дещо про великою большевицько-японську заверюху. — П. Г-ка: Бібліотека найкупніших книжок. — Дмитро Бандрівський: Дещо з народніх вірувань Самбірщини. — Павло Голва: Артур Шопенгауер. — О. Лончинський: Нове про кавчук. — Л. Б. С.: Мала, а — тяжка. — Франц Ковсьский: Закон про охорону тварин. — Михайло Совинецький: Перший лікар-науковець і його помилки. — [illegible]: Англійський жіночий рух „Здоровля і краса". — К. Кретет: Леся Українка — драматична поетка. — Гр. Дебек: Опалин. — А. Пілтова: Двобій в історичному розвитку. — Іван Михайлович: Перша українська педагогічна виставка. — п. г.: План залетенського каналу від Атлянтійського океану до Чорного Моря. — М. Сон.: Як живуть сучасні диктатори. — Йосип Шевчук: Нові говорові та старовинні слова в поезії. Р. Г-к: Кінські хвости. — Е. Жарський: Ростини і звірята на Кавказі. — Евген Пеленський: Вересень — місяць жнив і дожинкових свят. — [illegible]: Свіжо молоко для грудних дітей. Додаток. — Леся Українка: Співець.

## Театри.

**Великий Театр.**

Пятниця 2. XII. год. 7.30 веч. Виступ балету Парнелля.

Субота 3. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева“.

Неділя 4. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева“. Год. 7.30 веч. „Інтрига й кохання“ премієра.

**Український Театр ім. І. Котляревського.**

ЛЬВІВ Театр Ріжнородностей, Нар. Дім:
2. XII. „Кирка з Льолею“, поч. 7.45 веч.
4. XII. год. 3. поп. „Маруся Богуславка“
4. XII. год. 7.45 веч. „Слово о полку Ігоревім“.
5. XII. год. 3 попол. для шкільної молоді „Оремія“.
5. XII. год. 7.45 веч. „На полі крови“.
Білети вже продає Союзний Базар від год. 8—12 і від 3—7 веч.
3. XII. Левандівка: Орфей у пеклі.
6. XII. Левандівка: Найвірніший чоловік.
6. XII. Звенигород: Лісова пісня.

**Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).**

ТЕРНОПІЛЬ:
2. XII. Казка старого млина.
3. XII. Сузанна.

**Український Народній Театр ім. М. Садовського.**

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
2. XII. Мати наймичка.
3. XII. Гетьман Полуботок.
4. XII. Невольник.

ГЛИНЯНИ:
5. XII. Дай серцю волю.

## КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян“ Родзевичівни.
АТЛЯНТИК: „Обережно, професоре“ (Гарольд Льойд).
БАЛТИК: „Весна залюблених“ „Втікач із Сан Квентену“.
ВАНДА: „Чарівниця з Салем“, „Кід Галагад“.
ҐРАЖИНА: „Геєнна“ на осн. Ол. Мишек.
ЕВРОПА: „Ґеній сцени“ з Людв. Сольським.
ЕМПІР: „Царівна Сніжинка“ Вальта Діснея.
КАСІНО: „Забута мельодія“.
КОПЕРНИК: „Пеховий авантурник“ і кольорова гротеска.
МАРУСЕНЬКА: „Перла корони“ (Саша Ґітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок“.
МІРАЖ: „Перемогла жінка“.
МУЗА: „Радість життя“.
ПАКС: „Калп Наг“.
ПАЛЯС: „Шалений хлопець“.
РАЙ: „Моє щастя це ти“ (Вен. Джілі, Іза Міранда).
РІЯЛЬТО: „Парижанка“.
РОКСІ: „Мандрівний нарід“.
СВІТ: „Чар богеми“, „Чоловік, що жив 2 рази“.
СВЯТОВИД: „Кохання в кайданах“, „Помста Тарзана“.
СТИЛЕВЕ: „Під фальшивим обвинуваченням“ і ревія.
ТОН: „Злочин у Монте Карльо“ „Льокай ясновельможної пані“.
УТІХА: „У пастці“ та ревія.
ХИМЕРА: „Соловейко“ Шерлі Темпль.

**ФОТОПЛЯСТІКОН:**
(пл. Марійська)
**„Семерінг, Баден, Веслав“.**

**ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД“:**
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
**„Венеція, Верона, Капрі“.**

## ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

**Пятниця, 2. грудня 1938.**

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: Передсвяточні порядки та приготовання, Ради, Вістки, Легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Ключ до світа“ авд. для старших дітей, 11.25 Тарантелі, з пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит**, 14.30 Фраґмент із „Мужиків“ В. Реймонта, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. вправи для молоді, 15.20 Спорт. порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Квартетові мініятури у вик. мадяр. квартету, 17.00 Здобуваємо промисл для капіталу, 17.10 Держава тканок у небезпеці, 17.20 Концерт солістів: сопран Валерія Ожеховська, Теод. Жмахів баритон у супр. форт., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камер. концерт: скрипка, орг., 18.30 „АБЦ“ оповідання Ожешкової, 18.55 Розр. концерт: орх., дуети, 20.25 Веч. денник, метеорольоґічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 „Король мимоволі“ ком. оперета Шабрієра, трансм. з Парижа, після опери огляд преси, ост. вістки, метеорольоґ. комунікат, 23.05—23.55 Спів. ресітаель Вит. Мишковського в супр. форт. (Надає Варшава II.).

**Субота, 3. грудня 1938.**

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Дуті інструменти, з пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика з пл. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „У царстві св. Варвари“, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Літер. хроніка, 16.30 Словно-муз. авд., хор, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, В день св. Варвари, словно-муз. авд., 19.15 Концерт орх., 19.50 Мадярські мельодії, муз. авд., пісеньки у вик. мандолінистів, бас, гітарове тріо, 20.35 Веч. денник, метеорольоґічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Гумор і музика, орх., пісеньки, баритон, у перерві коло год. 21.30 „Дар Олімпу“ новеля, коло год. 22.15 „Трансакція“ скеч, 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 „Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава I. Рашин).

**Неділя, 4. грудня 1938.**

7.20 Сальон. орх., 8.00 Ранішній денник, .15 Для села: Газетка, Огляд ринків, Танки та пісеньки ріжних народів, 8.45 Поранок хлібороба, „Чому годівельники мають докормлювати вівці“ гутірка Од. Мартинюка, Пісні у вик. міш. хору, 11.15 Спів. авд., 11.45 Орхестра з пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Симф. поранок, орх., скрипка, 13.05 Культурне життя Перемишля, 13.15 У свято гірника: Музика у вик. орх., міш. хор, 14.40 Сонце мандрує, авд. для дітей, 15.00 Словно-муз. авд., 15.25 Золота Книга громад, 16.15 Театр Уяви „Сила променів“ з життя Кірі, 17.00 форт., 17.30 Орх., сопран, Юрагдів хор, у перерві коло год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця під левом“, 20.10 Спорт, 20.15 Збірні спортові вістки; політ. огляд веч. денник, звук. тижневик, метеорол. вістки, програма на завтра, 21.20 І. Лосієва демонструє новий інструмент муз. „Мартено“, 21.40 Весела гірнича авд., 22.10 Спорт, 22.45 Родинне гніздо Пілсудського, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танкова музика (Варшава II).

## ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

**Пятниця, 2. грудня 1938.**

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., БІЛГОРОД 18.20 Словінські пісні, 20.00, 21.00 Концерт, 20.10, 21.00 „Відень танцює та співає“ розр. концерт, ГАМБУРҐ 15.25 Пісні та форт. музика, 18.10 форт., орх., ДРОЙТВІЧ 20.00 Народні танки Европи, 22.25 Концерт сучасної музики, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.15 Нар. пісні, ЛЯҐТІ 18.30 Пісеньки Шерлі Темпль, 17.05, 20.00 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІҐ 15.25 Форт., 20.10, 21.00 Фільг. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Конц. концерт Ігоря Стравінського, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Клявесин, 20.00 Комунікат, опісля концерт легкої музики, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Ля ві д'ін фем“ драма де Віґелєра, РИҐА 15.15 „Романтика та кохання“ сальон. музика та пісні, 19.15, 20.00 Оперетова музика, 21.15 Оперова музика, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперета, СОФІЯ 17.00 Легка музика, 18.00 Популярна музика, 19.00, 20.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, СТОКГОЛЬМ 17.05 Пісні, ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 „Король мимоволі“ ком. оп. Шабрієра.

**Субота, 3. грудня 1938.**

БЕРЛІН 15.30 Молодь грає і співає, 17.00, 18.00 Оперетові мельодії, сопран, тенор, 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.45, 19.00 Рос. романси, 20.00, 21.00 Нар. танки та пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.25 Нар. пісні, 21.50 Пісні Беланацького діялекту, ВІДЕНЬ 9.30 Авд. для дітей, 12.00 Газетова музика, 13.15 Давні танки, 15.30 Оповідання та пісні, 20.10, 21.00 Весела музична авд., ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00, 19.00 Вагнерівський вечір, 20.00 Форт., спів, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірка, 15.15 Пісні, музика, 20.10, 21.00 „Борис Годунов“ оп. Мусоргського, ДРОЙТВІЧ 18.00 „Мінстрелі з Кентоки“ музична ревія, КЕНІҐСБЕРҐ 15.30 Для дітей, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Хусточка королеви“ оп. І. Штравса, КОПЕНГАҐА 20.00, 22.20 Пісні, ЛЯЙПЦІҐ 15.20 Пісні, оповідання, ЛЯҐТІ 18.50 Форт., 19.30 Легка музика, 21.10 Танк. музика, МІЛЯНО 17.00 Концерт камер. орх., скрипка, 19.20, 20.30, 22.00 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00, 21.15 Пісні, 18.30 Скрипкові твори А. Тансмана, 19.15 Газетка для наймолодших, 21.20, 22.00 Театр Уяви: Казки Андерсена, 23.05 Симф. музика, РИҐА 17.20, 18.00 Лотиські пісні, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ля моначеля деля фонтана“ муз. леґенда Дж. Муле, „Приятель Фриц“ оп. Масканія, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00 Квартет мандолінистів, 19.30 Спів. ресітаель Табакової, СОТЕНС 18.35 Пісні, СТОКГОЛЬМ 22.45 Пісні.

**Неділя, 4. грудня 1938.**

БЕРЛІН 12.00 Орхестра, акордеоністи, форт. дует, 18.00 Настроєва музика, 19.20 Інструмент. кабарет, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.50 Легка музика, 21.10 Камер. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.10 23.10 „Кармен“ оп. Бізета, ВІДЕНЬ 14.00 15.00 Концерт бажань, 15.25 Смичк. квартет Херубінія, 19.10 Пісні, 20.10 Віденські пісеньки, 20.55 21.00 Нова нім. музика, вик. симф. орх., ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Спів, фортепіян, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Спів, скрипка, клявесин, орґани, 18.00 „Вальдфріден“ ком. Тома, 18.30 Фільг. концерт, 20.40 21.00 „Птах Солейди“ оп. Деліба на осн. „1001 ночі“, ДРОЙТВІЧ 18.20 19.00 20.00 Лістові твори, форт., КЕЛЬН 15.30 Для дітей, 18.30 Бетовенові пісні, 20.10 21.00 Давні танки, серенади, КОПЕНГАҐЕН 18.00 Форт., 20.15 Концерт (Моцарт), ЛЯҐТІ 18.25 Спів, форт., ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Гостинниця під Білим Конем“ оп. Бенацького, МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 19.00 Нар. музика, 20.30 21.00 „Ластівка“ оп. Пуччінія, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 21.30 22.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, РИМ 17.00 Розр. музика, 18.10 Танки ск. Европи, 21.00 Симф. концерт, ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Фавст“ оп. Гуноде.

# Радіокутик.

**АВТОМАТИЧНІ ЛЕТУНСЬКІ СИГНАЛИ.**

Американські летунські інженіри працюють тепер над новим застосуванням радія, для летунських цілей, а саме, щоб виявити місце, де знаходиться літак, з яким причинилася катастрофа. Апарат, на якому покладають стільки надій, є звичайним автоматичним короткохвильним висильником, який з моментом випадку негайно починає ділати. Висильник величини більш-менш копаного мяча, який вмонтовують у хвіст літака, тому що там на випадок катастрофи, менш наражений на ушкодження. Струму постачає батерія, а висильник, що на випадок сильного потрясення при ударі, автоматично влучує електричний струм. Тоді апарат починає ділати і надає заздалегідь приготований сиґнал СОС, який триває 48 годин, завдяки чому орієнтуються літаки та ратункові експедиції. Цей малий висильник буде сполучений з таблицею інструментів пільота, який на випадок неминучої катастрофи, сам може надати сиґнал. Коли на контрольній таблиці запалиться червоне світло, це буде осторогою для пільота, що сиґнал СОС припадково ділає.

**НОВА РАДІОСТАЦІЯ В МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ.**

Провід чеської радіофонії має намір збудувати в Моравській Остраві нову радіостанцію. Давня станція перейшла у німецькі руки — тому дім радія лишився „без праці“. Нова станція обслуговувала б східню частину чеської республіки.

**НОВІ РАДІЮВІ ПАЛАТИ НІМЕЦЬКОЇ РАДІОФОНІЇ.**

Віденська радіовисильня перевелася недавно до своєї нової палати. В домі радія у Норберзі переведено багато змін та уліпшень. Вирішено збудувати нову радієву палату в Штутґарті, згідно з найновішими вимогами техніки. Крім звичайних приміщень та студій, в палаті буде чинна ціла виставка, яка при помочі таблиць та показів ілюструватиме хід авдицій, щоб затіснити та скріпити контакт між програмовою дирекцією та слухачами, ця палата має бути тебе народним домом. Тому на терені будинку є величезне подвіря обсаджене деревами та критими алеями, де можна буде влаштовувати ріжні імпрези та свята. Ця нова палата матиме ще крім того спеціяльну студію для артистів. Врешті, німецьке радіофонічне товариство пряме тук ще значно збільшити радієву палату у Берліні та будову нових палат для радіовисилень в Саарбрікен та Бремі.

## БІРЖА

Львів, 1. грудня 1938.

**ГРОШІ.**

Купно-продажа: Бельги бельґ. 90.— 89.80, Доляри америк. 5.31.00—5.27.00, Доляри канад. 5.26.00—5.24.00, Фльорени гол. 290.14—288.20, Франки фр. 14.15—13.77, Франки шв. 121.00—120.85, Фунти анг. 25.3—24.69, Гульдени данц. 100.25—99.75, Корони чеськ. 10.75—10.40, Корони дун. 110.20—109.55, Корони норв. 124.70—123.90, Корони шв. 130.54—127.10, Ліри італ. 19.60—18.70, Марки фінлян. 11.19—10.97, Марки нім. срібні 92.00—90.00, Тель Авів

**Папери.**

4 і пів проц. внут. 67.20—64.50, 3 інв. 1 ем. 83.75, серія 93.00, 2 ем. 82.63, серія 91.25, 5. конвер. 68.50, 4 прем. дол. 42.25, 4 консолід. 68.25—66.00

**Акції.**

Банк Польський 131.00, Цукор 39.00, Вугіль 35.00—34.25, Ліпльпен 19.25—19.4, Островець 65.00, Стараховичі 41.00.
Тенденція неоднostaйна.

**ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“**

Львів, дня 1. грудня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 1.30 зол.
молоко 19—20 сот.
копа яєць 1.65 зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!



Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10.